

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2022

Dominika Pecková

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Projevy solidarity mladých dospělých v období pandemie koronaviru v letech 2020-
2021

Bakalářská práce

2022

Dominika Pecková

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Dominika Pecková**
Osobní číslo: **H19071**
Studijní program: **B0288A250002 Humanitní studia**
Specializace: **Specializace v pedagogických vědách**
Téma práce: **Projevy solidarity mladých dospělých v období pandemie
koronaviru v letech 2020-2021**
Zadávající katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se zabývá projevy solidarity mladých lidí v období koronavirové pandemie roku 2020 – 2021. Cílem práce je zjistit, do jakých způsobů pomoci se mladí dospělí aktivně zapojovali (pomoc ve zdravotnických či sociálních institucích, v rámci dobrovolnictví, občanských aktivit atd). Teoretická část se zabývá tématem solidarity, dobrovolnictví a občanské společnosti. V praktické části je proveden kvantitativní výzkum, metodou sběru dat je dotazník, jehož pomocí je zjištěno, jak se mladí lidé ve věku 18 až 25 let konkrétně zapojovali do pomoci druhým, z jakého důvodu a po jak dlouhou dobu.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BANFIELD, Edward C. Občanské ctnosti: občanský étos a občanství v liberálnědemokratických společnostech. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-85865-12-2.

BOUKAL, Petr. Fundraising pro neziskové organizace. Praha: Grada, 2013. Expert. ISBN 978-80-247-4487-2.

GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

MLČÁK, Zdeněk a Helena ZÁŠKODNÁ. Prosociální charakteristiky osobnosti dobrovolníků. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7464-462-7.

TOMEŠ, Igor. Povinná sociální solidarita. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3835-5.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Adriana Sychrová, Ph.D.**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **1. května 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **1. května 2022**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.
děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 1. května 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji:

Práci s názvem Projevy solidarity mladých dospělých v období pandemie koronaviru v letech 2020-2021 jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že, pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 20.10.2021

Dominika Pecková

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Adrianě Sychrové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a také vstřícnost při konzultacích. Velké díky patří i všem respondentům, kteří se vyjádřili v praktické části, a zároveň také Ing. Jaroslavu Myslivci, Ph.D., který se mnou konzultoval statistické výpočty. Nakonec bych chtěla poděkovat mé rodině za naslouchání, opravy a hlavně trpělivost v době psaní bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá projevy solidarity mladých lidí v období koronavirové pandemie roku 2020–2021. Cílem práce je zjistit, do jakých způsobů pomoci se mladí dospělí aktivně zapojovali (pomoc ve zdravotnických či sociálních institucích, v rámci dobrovolnictví, občanských aktivit atd). Teoretická část se zabývá tématem solidarity, dobrovolnictví a občanské společnosti. V praktické části je proveden kvantitativní výzkum. Metodou sběru dat je dotazník, jehož pomocí je zjištěno, jak se mladí lidé ve věku 18 až 25 let konkrétně zapojovali do pomoci druhým, z jakého důvodu a po jak dlouhou dobu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pandemie, mladí dospělí, solidarita, občanská společnost, dobrovolnictví

TITLE

Manifestations of solidarity of young adults during the coronavirus pandemic in 2020-2021

ANNOTATION

The bachelor's thesis deals with expressions of solidarity among young people during the coronavirus pandemic 2020–2021. The aim of the thesis is to find out how young adults were actively involved (assistance in health or social facilities, volunteering, civic activities etc.). The theoretical part deals with the topic of solidarity, volunteering and civil society. Quantitative research is carried out in the practical part, the method of data collection is a questionnaire that shows how young people aged 18 to 25 specifically participated in helping others, for what reason and for how long.

KEY WORDS

Pandemic, young adults, solidarity, civil society, volunteering

Obsah

ÚVOD	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1 KORONAVIROVÁ PANDEMIE	10
1.1 COVID-19.....	10
1.2 Nouzový stav v České republice.....	10
2 MLADÍ DOSPĚLÍ.....	13
3 SOLIDARITA	16
3.1 Druhy solidarity	16
3.2 Sociální solidarita.....	18
3.3 Mezigenerační solidarita.....	19
4 OBČANSKÁ SPOLEČNOST.....	21
4.1 Občanský sektor.....	21
4.2 Neziskové organizace	24
4.2.1 Dobrovolnictví a dobrovolná činnost.....	24
II. PRAKTICKÁ ČÁST	28
5 METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	28
5.1 Cíl výzkumného šetření	29
5.2 Formulace hypotéz.....	29
5.3 Charakteristika výzkumného souboru.....	31
5.4 Metoda sběru dat.....	31
5.5 Předvýzkum	32
5.6 Zpracování, vyhodnocení a interpretace dat	32
5.7 Vyhodnocení hypotéz (verifikace).....	47
5.8 Závěr výzkumného šetření.....	52
ZÁVĚR.....	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	60
PŘÍLOHA 1 – DOTAZNÍK	62

ÚVOD

V bakalářské práci na téma – Projevy solidarity mladých dospělých v období pandemie koronaviru v letech 2020-2021 – se budu zabírat tématem koronavirové pandemie. Snad každý obyvatel České republiky pocítil, že se začátkem roku 2020 není něco v pořádku. V televizních zprávách se začaly objevovat informace o virovém onemocnění, které se rozmohlo v jednom čínském městě. Bohužel mělo takový potenciál přenosu vzduchem, že započala „blesková“ globální pandemie, která narušila nejen ekonomiku celého světa, ale také zasáhla do socializace a sociálních poměrů mezi všemi obyvateli. Proto ve své práci popíši, kde nemoc COVID-19 vznikla, jak se přenáší, jaký je její průběh a také jak probíhala v České republice.

Dále se budu zabývat pojmem solidarita, která zastávala velmi důležitou roli ve fungování společnosti již od pravěku, ale také při tomto celospolečenském hromadném výskytu infekčního onemocnění. Právě díky koronavirové pandemii se rozmohly vlny solidarity, které ukazují, že si Češi v nouzi vždy dokáží poradit a pomoci. Již před pandemií nemoci COVID-19, která narušila pospolitost jako takovou, byla společnost rozdělena na jedince, kteří dokáží zabezpečovat sebe a svou rodinu, a na ty, kteří to nezvládají. S nástupem koronavirové pandemie a celostátních uzávěr došlo u některých skupin k výraznému zhoršení životních podmínek, přibýly těžce zvládnutelné životní situace, které se však i díky solidaritě lidí a nově nastavené sociální podpoře státu dařilo zvládat lépe. Proto bude v práci vysvětlen pojem solidarita a její různé druhy nebo také občanská společnost, která hrála a stále hraje v celosvětové pandemii důležitou úlohu.

V mé bakalářské práci se tedy budu zabývat solidárními aktivitami mladých lidí ve věkové kategorii od 18 do 25 let, neboť tato generace na sebe začíná přebírat otěže dnešní společnosti. Budu sledovat, do jakých způsobů pomoci se mladí lidé zapojovali či nezapojovali při průběhu pandemie COVID-19 a z jakých důvodů tomu tak bylo. Dále také budu sledovat, o jaké druhy pomoci se jednalo. To znamená, jestli lidé pomáhali ve zdravotnickém, sociálním či vzdělávacím odvětví a zdali to bylo v rámci dobrovolnictví nebo formou jiných občanských aktivit. Abych se o solidaritě v České republice při průběhu koronavirové pandemie dozvěděla více, učinila jsem rozhodnutí provést kvantitativní výzkum prostřednictvím dotazníku. Cílem práce bude zjistit, do jakých způsobů pomoci se mladí lidé aktivně zapojovali při průběhu koronavirové pandemie v letech 2020 až 2021 a jaký k tomu měli důvod. Dále se budu zabývat tím, v jakých institucích pomoc probíhala a po jak dlouhou dobu. Očekávám, že přínosem této práce pro mě i pro čtenáře bude jistá zpětná vazba na solidární chování mladých lidí v tísnivé a omezující životní situaci, jako tomu bylo a stále je při koronavirové pandemii.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KORONAVIROVÁ PANDEMIE

Na konci prosince roku 2019 byly v čínském Wu-chanu zaznamenány první případy virové nákazy, které neměly jasný původ vzniku. Lékaři nakonec došli k závěru, že původem onemocnění je nový typ koronaviru, označený jako SARS-CoV-2 a onemocnění jím vyvolané nazvali jako COVID-19 (coronavirus disease 2019). Jelikož se nemoc rozšiřovala celosvětově, Světová zdravotnická organizace (WHO) vyhlásila 30. ledna stav ohrožení veřejného zdraví mezinárodního významu a 11. března pak označila šíření COVID-19 za pandemií.¹

1.1 COVID-19

Onemocnění COVID-19 se přenáší pomocí kapének a také kontaktem mezi lidmi. Jedná se o vysoce infekční nemoc, která se většinou projevuje horečkami, respiračními potížemi, bolestí svalů či častou únavou. U většiny nakažených má nemoc lehký průběh, který ani dotyčná osoba nemusí pocítit. Avšak u starších nebo nemocných osob může mít koronavirové onemocnění vážné až fatální následky.²

1.2 Nouzový stav v České republice

První případy nákazy novým typem koronaviru v České republice byly evidovány 1. března 2020.³ Poté vláda ČR zareagovala a 12. března 2020 vyhlásila nouzový stav na celém území České republiky a rázem zavedla krizová opatření.⁴ Tato situace byla nazvána jako 1. vlna koronavirové pandemie. Ta zahrnovala například zákaz osobní přítomnosti studentů na základních, středních, vyšších odborných, vysokých a jiných školách. Obsahovala ale i zrušení divadelních představení, zrušení sportovních, kulturních akcí a další jim podobným. Zakázal se pohyb a pobyt osob bez ochranných prostředků dýchacích cest. A dále také následovalo omezení provozu hospod,

¹ TROJÁNEK, Milan, Vyacheslav GREBENYUK, Kristýna HERRMANNOVÁ, et al. *Nový koronavirus (SARS-CoV-2) a onemocnění COVID-19*. ČASOPIS LÉKAŘŮ ČESKÝCH [online]. 2020, 2020(159, 2), 66 [cit. 2021-10-11].

Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Robin-Sin/publication/341576392_A_novel_coronavirus_SARS-CoV-2_and_COVID-19/links/5ee33189299bf1faac4e7dd2/A-novel-coronavirus-SARS-CoV-2-and-COVID-19.pdf

² BULUT, Cemal a Yasuyuki KATO. *Epidemiology of COVID-19*. Turkish Journal of Medical Sciences [online]. 2020, 2020(50), 563-570 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://journals.tubitak.gov.tr/medical/issues/sag-20-50-si-1/sag-50-si-1-12-2004-172.pdf>

³ V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem – Aktuální informace o COVID-19. Aktuální informace o COVID-19 – Oficiální informační portál Ministerstva zdravotnictví České republiky [online]. Copyright © 2022 [cit. 17.03.2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrzene-pripady-nakazy-koronavirem/>

⁴ Nouzový stav. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2020 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zpravodajstvi-nouzovy-stav.aspx>

restaurací či obchodů. Se zhoršující se situací nepomáhaly prázdné sklady zdravotnických pomůcek, na které si stěžovali převážně zdravotníci a pracovníci sociálních služeb. Na tento problém se rázem našlo jednoduché řešení. Po celém Česku se začaly ozývat nabídky pomoci od odborníků v oboru (švadleny, odborníci v chemickém průmyslu, aj.), neziskových organizací, ale i od dobrovolníků, kteří chtěli nějakým solidárním či altruistickým gestem přispět ke zvládnutí pandemie. Mohli se zapojit do projektu *Česko šije roušky*, do donášení potravin a léků seniorům nebo do učení dětí přes internet.⁵ Pomoci se lidem dostalo také od státu, který nabídl například ošetřovné rodičům žáků na distanční výuce nebo kompenzaci pro podnikatele a živnostníky.⁶

Jelikož jsme pandemická opatření zvládali jako stát nadmíru dobře, první nouzový stav trval do 17. května 2020. Kvůli dalšímu sledování vývoje nemoci v České republice byl zveřejněn tzv. koronavirový semafor, který disponoval čtyřmi stupni pohotovosti dělené podle barev a zobrazoval, jak vypadal vývoj nákazy v České republice.⁷

Díky rozvolnění, které nastalo před letními prázdninami, se ale republika opět začala potýkat s četnými případy nákazy. Zvyšující počet nálezů vyústil 5. října 2020 v druhý nouzový stav, který obsahoval některé nové restriktce, ale i spoustu starých.⁸ Jako náhrada za koronavirový semafor byl záhy vytvořen protiepidemický systém České republiky, tzv. PES. Ten měl sloužit k rozvolňování a zavádění opatření v ČR během druhého nouzového stavu. Přestože měl nouzový stav původně trvat jen 30 dní, byl postupně prodlužován až do 14. února.⁹ Po něm byl vyhlášený třetí nouzový stav, který skončil již 26. února, aby však po jeho skončení byl vyhlášen čtvrtý nouzový stav ukončený 11. dubna 2021.¹⁰

⁵ TOMÁNEK, Tomáš. Cíl: Každý s rouškou. Lidové noviny. Praha, 2020, 1893(XXXIII/65*), 2.

⁶ Kompenzace · Covid Portál. Covid Portál | Vládní opatření lidskou řečí [online]. Copyright © Ministerstvo zdravotnictví [cit. 17.03.2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/kompenzace>

⁷ SHABU, Martin. Semafor rozdělí Česko podle rizika. Lidové noviny. Praha, 2020, 1893(XXXIII/173*), 18.

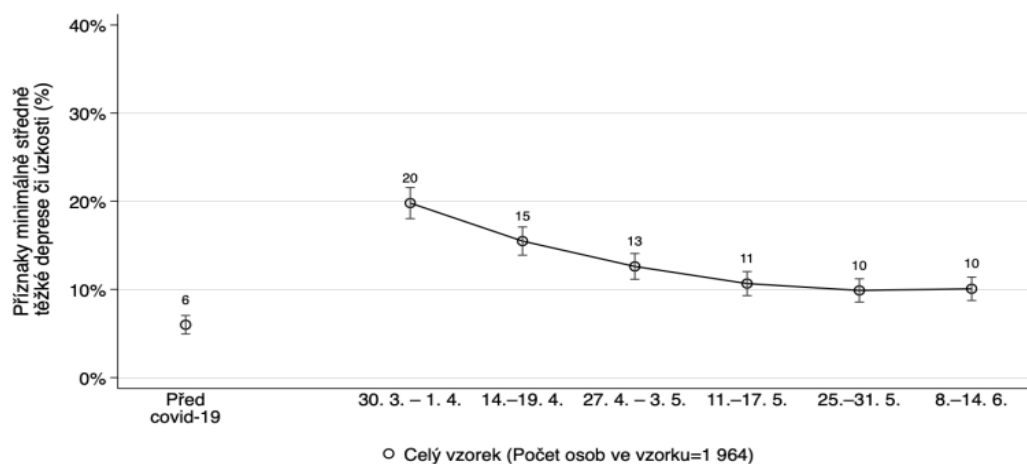
⁸ Usnesení č. 391/2020 Sb. ZÁKONY PRO LIDI [online]. Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2021, 2020 [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2020-391>

⁹ Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha: © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, 2021 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=59/2021&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹⁰ Mimořádná a ochranná opatření – co aktuálně platí. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY [online]. Praha: Vláda ČR (c) 2009-2021, 2021 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/mimoradna-a-ochranna-opatreni--co-aktualne-plati-180234/>

Řada po sobě jdoucích nouzových stavů a restrikcí s nimi spojených zanechala v naší společnosti, ale i v našich uzavřených sociálních skupinách velký nedostatek socializace, kontaktů i lásky. Mezi významnější problémy, které přišly spolu s pandemií, patří například uzavření škol a následná distanční výuka. Školy prováděly změny ve svých vzdělávacích programech a redukci ve vzdělávacím obsahu. Procentuálně se snížil i počet škol, který organizoval výuku dle jejího skutečného prezenčního rozsahu. Česká školní inspekce také uvádí, že díky distanční výuce vznikla řada problémů, které se v budoucí době musí řešit. Jedním z nich je zanedbávání sociálního a psychického rozvoje žáků.¹¹ Duševní zdraví ale nebylo narušeno pouze u školních dětí, jedná se o narušení duševního zdraví všech obyvatel České republiky, což můžeme vidět na grafu.

Graf 1: Dopady pandemie na duševní zdraví v české populaci
(Výskyt příznaků minimálně středně těžké deprese či úzkosti v populaci)

Obrázek 1 - Dopady pandemie na duševní zdraví v české populaci, ČERVENEC 2020; Zdroj: IDEAANTI COVID-19

Práce se však zabývá tématem solidarity, občanské společnosti a dobrovolnictví, proto je zároveň nutno podotknout, že velká část českého obyvatelstva dobrovolně, ale i kvůli pracovní povinnosti, přiložila ruku k dílu a přispěla tak k boji proti celosvětovému „nepříteli“. Práce popisuje nouzové stavy pouze do dubnové situace v roce 2021. Koronavirová pandemie však pokračovala a podle současných poznatků ještě pokračovat bude.

¹¹ Česká školní inspekce - Tematická zpráva - Distanční vzdělávání v základních a středních školách. Object moved [online]. Copyright © 2022 Česká školní inspekce ČR [cit. 15.03.2022]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-Distanzni-vzdelavani-v-zakladnich>

2 MLADÍ DOSPĚLÍ

Při dosažení osmnáctého roku života se otevírají nové brány a cesty, kterými se může člověk vydat. Dokončuje se vývoj identity, vytvářejí se další sociální role a jedinec začíná být okolím, ale i našim právním řádem, vnímán jako dospělý. Osmnáctý rok života připadá do období adolescence, jež je ve většině odborných publikací datována od 15 do 20 let. Podle Vágnerové lze adolescentní období vymezit dvěma sociálními mezníky:

- 1) Ukončení povinné školní docházky.
- 2) Dovršení přípravného profesního období.¹²

Jedinec má proto dvě obecné možnosti, podle kterých může svůj směr života korigovat. První možnost je, že si vybere dráhu vysokoškoláka, kde si může nadále užívat svůj studentský život. To znamená, že ho z větší části mohou podporovat rodiče a nemusí se tolik zabývat zodpovědností, která mu společně s dospělostí vstupuje do života. Může však nastat stav adolescentního moratoria, kdy jedinec o přicházející zodpovědnost nestojí, má z ní strach a snaží se svou dospělost co nejvíce oddálit.¹³ Druhou a opačnou cestou může být ukončení školy, přijetí zodpovědnosti a nástup do zaměstnání.

Po adolescentním období nastává takzvaná mladá dospělost, ta je datována převážně od 20 do 30 let. Přináší s sebou také mnoho změn, například proměnu morálního uvažování. Carol Gilliganová popsala změnu postojů mladých dospělých lidí k povinnostem a zodpovědnosti. Jedná se o:

- Přejít od adolescentního egocentrického chování k altruismu a zodpovědnosti.
- Zodpovědnost a péče o jiné i na úkor svých potřeb.
- Předpoklad pro harmonizaci potřeb svých s potřebami ostatních.¹⁴

Hlavní otázkou tedy je, proč vlastně mladí dospělí?

Dnešní společnost mladých dospělých se skládá převážně z tzv. generace Z. Ta zahrnuje osoby, které se narodili od roku 1995 až do roku 2010. Tyto jedince můžeme nazývat také jako

¹² VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0. s. 253.

¹³ Tamtéž, s. 296.

¹⁴ Tamtéž, s. 311.

„digitální domorodce“, kteří jsou vychováni ve světě technologií, elektroniky a sociálních sítí.¹⁵ Postupem času, a dle mého názoru i právě díky těmto technickým vymoženostem, se dnešní společnost uzavřela do sebe, pozměnila sociální role a stala se převážně společností individualistickou, kde se každý stará jen sám o sebe a jedinci prosazují pouze své vlastní zájmy. Velkou roli zde hraje také alibismus, který je spojen s naším svědomím a také s jeho opomíjením, jelikož již odpradáвна se člověk snažil svou vinu popřít.¹⁶ Dnešní generace netrpí pouze individualismem či alibismem, může se zdát také dětinská, plná ageismu a předsudků.

Celá naše společnost neodkladně stárne a, i když má dnešní generace mladých dospělých svá pestrá negativa, oplývá však optimismem, ochotou riskovat a odvahou, která pramení z vlastní sebejistoty. Společnost od nich také očekává přijetí vysoce ceněné role, a to role rodiče.¹⁷ Budou to právě mladí dospělí, kteří budou vychovávat další generaci, učit ji našim zvykům, normám či solidaritě. Skupinu mladých dospělých jsem si do bakalářské práce vybrala z několika důvodů. Jedním z nich je ten, že mladý dospělý jedinec se začíná uplatňovat na trhu práce a nachází si zaměstnání. Díky tomu se osamostatňuje, přebírá za sebe a svůj život zodpovědnost a také se stává finančně nezávislý. Jelikož se egocentrické chování stává spíše altruistickým, můžeme předpokládat i větší míru ochoty pomáhat. Důležitou roli hraje také sebevýchova, protože jedinec nepřebírá zodpovědnost pouze za sebe, ale začíná se také starat o jiné osoby, a to i za předpokladu, že sobě nijak nepomůže.

Dopad koronavirové pandemie na populaci mladých dospělých

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) vydal v červenci roku 2020 studii ohledně dopadů koronavirové krize na duševní zdraví obyvatel. Je až překvapivé, jaké dopady se vyskytly právě u skupiny mladých dospělých. Obrázek 2 představuje graf ze studie pandemie koronaviru a jeho dopadu na duševní zdraví. Vyobrazuje šest věkových kategorií, kdy senioři na tom byli s duševním zdravím z celé populace nejlépe po celou dobu pandemie. Nejhorší dopad měla pandemie na mladé dospělé ve věku 18 až 24 let. Příznaky deprese a úzkosti mělo na začátku pandemie COVID-19 celkem 36 % jejich respondentů. Ke konci sledovaného období vykazovalo známky deprese či úzkosti už jen 25 %, což je ale oproti ostatním věkovým skupinám stále velké

¹⁵ Wayback Machine [online]. Copyright © [cit. 18.02.2022]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20100923051445/http://grailresearch.com/pdf/ContentPodsPdf/Consumers_of_Tomorrow_Insights_and_Observations_About_Generation_Z.pdf

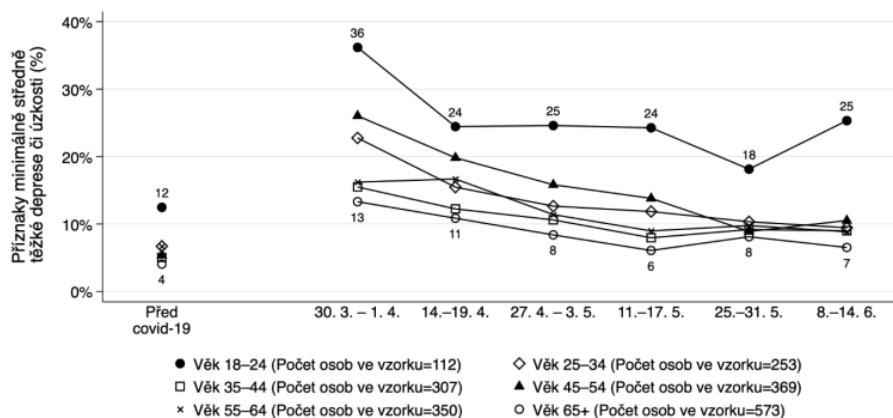
¹⁶ PETRUSEK, Miloslav. Společnosti pozdní doby. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. Knižnice Sociologické aktuality, sv. 12. ISBN 80-86429-63-6. s. 55-56.

¹⁷ VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0. s. 301-373.

množství. Na výsledcích výzkumu můžeme pozorovat fakt, že duševní zdraví generace mladších lidí se zotavovala pomaleji.¹⁸

Graf 4: Dopady pandemie na duševní zdraví podle věku

(Výskyt příznaků minimálně středně těžké deprese či úzkosti v populaci)

Poznámka: Věková kategorie zařazovaná podle 30. 3. – 1. 4.

Pozn. Šest věkových kategorií. Vzorek 1 964 respondentů.

Obrázek 2 - Dopady pandemie na duševní zdraví podle věku, ČERVENEC 2020; Zdroj: IDEAANTI COVID-19

IDEA předpokládá, že starší generace byla odolnější zřejmě z těch důvodů, že nemusela čelit každodenním problémům mladých. Jako jsou například obavy ze ztráty zaměstnání, které nadále mohly vyústit ve ztrátu příjmu nebo spojení péče o potomstvo s živobytím. Zatím ale důvody, proč se pandemie podepsala spíše na mladší generaci, vyjasněny nemají. Mohl na to mít vliv i fakt, že se mladým dospělým ze dne na den odepřel sociální kontakt s ostatními lidmi, který pro ně představoval jakousi jistotu. Zajisté se kontakt odepřel všem obyvatelům země, ale mladí mohou zásadněji prožívat změnu způsobu života.¹⁹

Navzdory zjištěním, které učinil Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu, se má praktická část zabývat solidaritou mladých dospělých ve věku 18 až 25 let. Možná právě díky omezení kontaktů se u mladých lidí zvedla vlna solidarity. Nebo se jednalo o přechod od adolescentního egocentrického chování k chování altruistickému, kdy přichází na řadu zodpovědnost a péče o jiné osoby, a to i na úkor svých potřeb.

¹⁸ IDEA | Dopady pandemie koronaviru na duševní zdraví | Výstupy | Anti COVID-19. IDEA - Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu [online]. Dostupné z: <https://idea.cerge-ei.cz/vystupy/dopady-pandemie-koronaviru-na-dusevni-zdravi>

¹⁹ Tamtéž.

3 SOLIDARITA

Velký sociologický slovník definuje solidaritu jako vztah mezi lidmi, který je rovnocenný a kde spolu lidé vzájemně a dobrovolně spolupracují, jelikož je spojuje stejný zájem nebo cíl.²⁰ Pojetí solidarity lze však vyjádřit spoustou definic podle mnoha autorů. Většinou si ale laická veřejnost představí nějakou pomoc či podporu vůči jiným lidem. Pakliže budeme vnímat solidaritu podle Tomeše jako: „*soudržnost v pospolitosti rovnoprávných lidí se společnými zájmy, založenou na principech vzájemnosti.*“²¹ Vyplyne nám, že solidarita je druh prostředku, kterým se kompenzují rozdíly mezi lidmi a hlavním pohonem je motivace. Pokud se tedy najde sociální skupina, kde jedinci mají neuspokojené stejné sociální potřeby, jsou společně motivováni k jejich docílení a uspokojení.

Důležité je také zmínit, že pojem solidarita se často zaměňuje s jinými koncepty, jako je například filantropie, altruismus či humanita. Tyto druhy pomoci ostatním se však od solidarity liší dvěma závratnými znaky:

- Lidé, kteří poskytují pomoc, neočekávají pomoc zpětnou.
- A naplňuje je jediná odměna, a to pouze morální satisfakce.²²

Dalším tvrzením, které zmiňuje Krebs, je, že solidarita by měla být chápána jako náznak vzájemného lidského porozumění, vzájemné soudržnosti, ale měla by být i projevem jisté odpovědnosti.²³

3.1 Druhy solidarity

Formální a neformální solidarita

Solidaritu můžeme dělit na několik různých odvětví. První se týká způsobu, jakým je solidarita strukturovaná. Mladší solidaritou je zde její formální pojetí, které nese sdílení společného rizika, kam se například řadí sociální stát. Sociální stát nebo také welfare state („stát blahobytu“) by měl usilovat o sociální soulad v celé společnosti. Pomáhat lidem v nouzi, zajišťovat sociální jistoty a přijímat další složky sociálního zabezpečení.²⁴ Vývojově starší, neformální solidarita, se může

²⁰ PETRUSEK, Miloslav. Velký sociologický slovník. [Svazek] 2, P/Ž. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5. s. 1185.

²¹ TOMEŠ, Igor. Povinná sociální solidarita. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3835-5. s. 26.

²² Tamtéž, s. 30.

²³ KREBS, Vojtěch. Sociální politika. 4., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-276-1. s. 57.

²⁴ DOHNALOVÁ, Marie a Jaroslav MALINA. Slovník antropologie občanské společnosti. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006. ISBN 80-7204-349-8. s. 592.

nazývat také jako přirozená. Do této formy se řadí především vzájemná podpora rodiny, přátel či sousedů. Jde tedy o osoby, které si vybíráme dobrovolně na základě našeho osobního rozhodnutí.²⁵

Jednostranná a oboustranná solidarita

Každý z nás asi dobře zná směry, kterými se dá vydat. Buď se můžeme vydat cestou dopředu a neohlížet se, nebo si necháme takzvaně „otevřená zadní vrátka“. Podobně je tomu tak i u dělení solidarity na jednostrannou a oboustrannou. U jednostranné solidarity neexistuje vztah mezi pomáhajícím a tím, komu pomáhá. Tudíž můžeme usoudit, že pomáhající neočekává žádnou zpětnou pomoc. Na druhou stranu tomu oponuje solidarita oboustranná, kde vzájemný vztah existuje. Zde tedy pomáhající čeká návratnost ochoty od člověka, kterému pomohl.²⁶

Lokální a globální solidarita

Dále můžeme solidaritu rozdělit ještě z geografického hlediska. První je solidarita lokální, která přináší užitek jedincům či skupinám v malé zeměpisné vzdálenosti. Zadruhé se jedná o solidaritu globální, zde jsou však příjemci solidárních gest vzdálenější.²⁷

Mechanická a organická solidarita

E. Durkheim zmiňuje důležitost vztahu dělby práce a společenské solidarity. Zastává názor, že dělba práce je hlavním a možná i jediným zdrojem společenské solidarity. Ještě před jeho nejznámějším dělením solidarity ji však rozdělil z hlediska vztahů na pozitivní a negativní. Kde negativní solidaritu definoval jako vzájemné spojení osoby a věci a pozitivní solidaritu jako vzájemný vztah mezi jedinci. Právě pozitivní solidarita je rozdělena na solidaritu mechanickou a organickou. Mechanická solidarita se opírá o pocit totožnosti, stejné životní podmínky a o podobné smýšlení a konání lidí v této společnosti, je tudíž spojena s tradiční společností. Všechny uvedené prvky mechanické solidarity mají za následek vznik silného kolektivního vědomí.²⁸ „*Soubor toho, co společně pocítuje a čemu věří průměr členů jedné společnosti, tvoří determinovaný systém, který má svůj vlastní život; můžeme jej nazvat kolektivní či společné vědomí.*“²⁹

Na druhou stranu solidarita organická zastupuje převážně individualitu, proto můžeme předpokládat, že je součástí dnešní moderní společnosti. Zde je ale člověk kvůli dělbě práce závislý

²⁵ LEVICKÁ, Jana, Katarína LEVICKÁ a Zuzana TRUHLÁŘOVÁ. Teoreticko-empirické reflexe solidarity. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-574-5. s.11.

²⁶ Tamtéž, s. 12.

²⁷ Tamtéž, s.12.

²⁸ DURKHEIM, Émile. Společenská dělba práce. Přeložil Pavla DOLEŽALOVÁ. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. ISBN 80-7325-041-1. s. 367-375.

²⁹ Tamtéž, s. 75.

na jiném člověku.³⁰ Ve Velkém sociologickém slovníku je společnost oplývající organickou solidaritou definována takto: „*Ve společnosti, kde existuje organická solidarita, má každý jedinec svou vlastní funkci a sféru vlastních činností, a proto je nezbytný pro celek soc. života.*“³¹

Dobrovolná a povinná sociální solidarita

V sociální politice lze rozeznat solidaritu podle účasti zapojení, která se dělí na solidaritu dobrovolnou a povinnou. Dobrovolná solidarita je historicky starší pojem, který sahá již do dávných dob a rozvoj pocítuje při začátku křesťanství. Zakládá se na osobním rozhodnutí jedince, zda přispěje k vyřešení situace jiné osoby.³² Jako protiklad k solidaritě dobrovolné, existuje solidarita povinná nebo také nedobrovolná. „*Tato solidarita je organizovaná státem na obranu sociální rovnováhy ve společnosti proti sociálnímu napětí, které vzniká z chudoby a sociálního vyloučení. Povinné přerozdělování ve prospěch chudých zdomácnělo v Evropě a nabylo nových demokratických forem povinné sociální redistribuce.*“³³

Tato redistribuce může probíhat dvěma způsoby solidarity:

- Plošnou, kam se řadí například zdravotní péče.
- Cílenou, která má prospěch pro sociálně vyloučené.³⁴

3.2 Sociální solidarita

U sociální solidarity jde v celku o nějaký vztah jednotlivce vůči ostatním jedincům, který se stává jakýmsi „zrcadlem“ vlastní slabosti či nedostatečnosti a jedinec následně vykazuje potřebu obdržet pomoc od svého okolí. Solidarita tudíž předpokládá rozvážné zamyšlení o tom, zda a jakým způsobem můžeme pomoci jiné osobě. Pokud se ale ohlédneme do historie, můžeme například v rodinných vztazích spatřit postupné zeslabování sociální jistoty, proto tuto roli z velké části přebíral stát.³⁵

Princip solidarity je tedy jednou z hlavních myšlenek sociální politiky, kde: „*Cílem sociální politiky je poskytovat sociální jistoty, umožnit přiměřený životní způsob a realizaci ústavou*

³⁰ DURKHEIM, Émile. Společenská dělba práce. Přeložil Pavla DOLEŽALOVÁ. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. ISBN 80-7325-041-1. s. 367-375.

³¹ PETRUSEK, Miloslav. Velký sociologický slovník. [Svazek] 2, P/Ž. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5. s. 1186.

³² LEVICKÁ, Jana, Katarína LEVICKÁ a Zuzana TRUHLÁŘOVÁ. *Teoreticko-empirické reflexe solidarity*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-574-5, s. 11.

³³ TOMEŠ, Igor. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-868-5. s. 32.

³⁴ Tamtéž, s. 32.

³⁵ LEVICKÁ, Jana, Katarína LEVICKÁ a Zuzana TRUHLÁŘOVÁ. *Teoreticko-empirické reflexe solidarity*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-574-5. s. 8.

*zaručených lidských práv.*³⁶ Základem této myšlenky je seznámení s názorem o nutné harmonické spolupráci mezi lidmi. Jelikož člověk byl, je a vždy bude společenská bytost. Existence myšlenky principu sociální solidarity je závislá na koexistenci lidí ve společnosti, kteří tvoří jeden celek. V moderní společnosti se solidarita naplňuje v první řadě za pomoci redistribuce a transferové politiky státu. To se může odrážet například v politice rodinné, vzdělávací, zdravotní, bytové, ale i v politice sociálního zabezpečení. Na druhou stranu solidarita jedinců, neziskových organizací a dalších zastává ve společnosti podstatnou roli, která je při koronavirové pandemii důležitější než kdy dřív.³⁷

3.3 Mezigenerační solidarita

Pod pojmem mezigenerační solidarita si většinou laik představí spojení solidarity a rodiny. Kde rodinou se myslí: „... skupina osob spojených přímým příbuzenstvím, jejíž dospělí členové a členky na sebe berou zodpovědnost za děti.“³⁸ Toto tvrzení ale není zcela úplné. Doplnila bych zde i zodpovědnost za starší členy své rodiny, jelikož: „Určitá míra mezilidské solidarity je jedním z předpokladů fungování společnosti, ba je přímo předpokladem její pouhé existence.“³⁹ Levická uvádí dva pohledy na mezigenerační solidaritu:

- Solidarita na makroúrovni se zajímá o vzájemnost mezi generacemi ve společnosti. Ta je úzce spjata s individualizací společnosti, tudíž zde můžeme předpokládat pokles podpory starších členů rodiny.
- Oponentem makroúrovně je solidarita na mikroúrovni, která se zaobírá především postoji a motivací ke vzájemné péči v rodině.⁴⁰

Bengtsonův model mezigenerační solidarity

Nejrozšířenější model mezigenerační solidarity vytvořený Vernem L. Bengtsonem a jeho kolektivem má úlohu měřicího nástroje vícegenerační solidarity a obsahuje šest dimenzí:

- Associational solidarity neboli solidarita kontaktů vyjadřuje četnost pravidelných kontaktů mezi členy rodiny.

³⁶ DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ. Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2. s. 13.

³⁷ KREBS, Vojtěch. Sociální politika. 4., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-276-1. s. 32-33.

³⁸ GIDDENS, Anthony, SUTTON, Philip W., ed. Sociologie. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1. s. 308-309.

³⁹ KELLER, Jan. Soumrak sociálního státu. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studie, sv. 40. ISBN 978-80-7419-017-9. s. 91.

⁴⁰ LEVICKÁ, Jana, Katarína LEVICKÁ a Zuzana TRUHLÁŘOVÁ. Teoreticko-empirické reflexe solidarity. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-574-5. s. 43.

- Affectual solidarity (afektivní solidarita), ta vyjadřuje citové vazby mezi jednotlivými členy rodiny.
- Consensual solidarity předpokládá, že děti souhlasí s názory, hodnotami a postoji svých rodičů, též se může označovat jako solidarita souhlasu.
- Functional solidarity (solidarita pomoci), zde se jedná o stupeň psychické, fyzické, emocionální a finanční podpory mezi generacemi.
- Normative solidarity (normativní solidarita) se zabývá předpokladem či spíše očekáváním závazků, které mají generace k sobě navzájem.
- Structural solidarity (strukturní solidarita) vyjadřuje reálné a konkrétní podmínky možnosti pomoci a podpory.⁴¹

Každá složka z tohoto šestidimenzionálního modelu mezigenerační solidarity je jejím důležitým aspektem. Při nástupu pandemie COVID-19 byla každá z nich ohrožena, jelikož byly zakázané styky s rodinou a přáteli. Ochota pomáhat si však vždy nalezne svou cestu, proto bylo zrealizováno mnoho programů, kde pomoc neposkytovala pouze rodina, ale i široká veřejnost dobrovolníků. Mezigenerační solidarita je tedy podle mě jedním z hlavních pilířů solidarity jako takové. Ale pouze společnost ji může směřovat a rodina udávat její další budoucí směr.

„Jisté je, že seniori, kteří cítí tuto solidaritu, a to v různých formách, jsou ve stáří spokojenější než ostatní. Nejde o specifika zralého věku. Platí to obecně. Rodinné zázemí prodlužuje život a nabízí mu smysl.“⁴²

⁴¹ JEŘÁBEK, Hynek. Mezigenerační solidarita v péči o seniory. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2013. Studie., sv.87. ISBN 978-80-7419-117-6. s. 163-165.

⁴² NOVÁK, Tomáš. Jak (ne)rozumět emocím stárnoucích rodičů. Praha: Grada, 2014. Psychologie pro každého. ISBN 978-80-247-5152-8. s. 49.

4 OBČANSKÁ SPOLEČNOST

Se solidaritou jako takovou souvisí i pojem občanská společnost. Koncept občanské společnosti, v angličtině též nazýván jako *civil society*, je celosvětově známý pojem, který označuje rovnost lidí před zákonem.⁴³ „*Občanská společnost je tedy oblastí institucí, organizací a jedinců v prostoru mezi rodinou, státem a trhem, v prostoru, ve kterém se lidé mohou dobrovolně sdružovat s cílem prosadit společné zájmy.*“⁴⁴ Zde je nutno zmínit, že samo občanství obsahující pocity sdílené odpovědnosti za chování systému, je nutno koordinovat určitými hranicemi a oddělovat soukromou sféru od vládnoucí moci, neboli od státu. I když tyto hranice existují, není zaručeno, že nebudou překračovány, z tohoto důvodu je v demokratickém státě potřeba takzvané dobrovolné zdrženlivosti, která charakterizuje politiku občanské společnosti. „*Občanská společnost“ nebo též občanská kultura tvoří klíčovou složku vzkvétajících demokratických společností.*“⁴⁵ Dobrovolné zdrženlivosti se může též přezdívat jako občanský étos, který vyobrazuje: „*... starost o zájem celé společnosti, starost o obecné blaho.*“⁴⁶ Již z této definice můžeme usoudit, že neexistuje žádná občanská společnost, která by byla čistým vzorem blaha. Banfield však tvrdí, že pokud by takováto blahosklonná společnost byla, byla by nudná a intelektuálně neplodná, tudíž by se nemohla díky svým nesouhlasům a kritickému myšlení nadále rozvíjet.⁴⁷

4.1 Občanský sektor

Občanská společnost se může rozdělovat na dvě hlavní části, které ji dále dělí na občanský sektor. První z nich je část neorganizovaná, ta zahrnuje demonstrace, veřejná shromáždění či občany samotné. Tyto neformální společenské aktivity vystihuje pojem občanská společnost. Druhou složkou je část organizovaná, která se skládá z různých nadací, spolků, škol a jiných institucí. Část tvořená organizacemi je označována právě jako občanský sektor. Zde můžeme tedy dedukovat, že občanská společnost je zastřešující a širší pojem nežli občanský sektor.⁴⁸

Pokud bychom se zabývali určitou definicí občanského sektoru, kterému náleží i synonymum neziskový či nevládní sektor. Byl by tedy: „*institucionalizovaným vyjádřením života občanské*

⁴³ DOHNALOVÁ, Marie a Jaroslav MALINA. Slovník antropologie občanské společnosti. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006. ISBN 80-7204-349-8. s. 474-475.

⁴⁴ Tamtéž, s. 474-475.

⁴⁵ GIDDENS, Anthony, SUTTON, Philip W., ed. Sociologie. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1. s. 988.

⁴⁶ BANFIELD, Edward C. Občanské ctnosti: občanský étos a občanství v liberálnědemokratických společnostech. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-85865-12-2. s. 6-9.

⁴⁷ Tamtéž, s. 6-10.

⁴⁸ SKOVAJSA, Marek. Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-681-0. s. 30-31.

společnosti. Tvoří jej neziskové organizace, které jsou formou dobrovolného sdružování občanů sdílejících společné hodnoty a ochotných spolupracovat na společném díle.“⁴⁹

Americký sociolog L. M. Salamon a německý sociolog H. K. Anheier společně vytvořili strukturálně-operacionální definici, podle které by organizace, jež zastupují nejhlavnější složku občanského sektoru, měly obsahovat její kategorické prvky:

- „1. organizované (do určité míry institucionalizované),*
- 2. soukromé (institucionálně oddělené od vlády)*
- 3. samosprávné (schopné kontrolovat své aktivity),*
- 4. dobrovolné (obsahující nějaký podíl dobrovolné účasti) a*
- 5. nerozdělující zisk (nevracejí zisk do rukou svých vlastníků či vedení).“⁵⁰*

V České republice se jedná především o organizace občanských sdružení, nadace či nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, právnické osoby a církve, politické strany, odbory, obchodní společnosti, příspěvkové organizace, družstva a jiné.⁵¹

⁴⁹ POTŮČEK, Martin. Těžké znovuzrození: občanský sektor v České republice. Politologická revue [online]. 1997, 2(3), 35-52 [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.martinpotucek.cz/wp-content/uploads/2019/10/teorie-znovuzrozeni-obansky-sektor-v-ceske-republice.pdf>

⁵⁰ STRNADOVÁ, Lenka. Současné podoby občanské společnosti: kritická perspektiva. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-081-9. s. 113.

⁵¹ SKOVAJSA, Marek. Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-681-0. s. 36.

Organizace občanské společnosti ve zkratce OOS jsou rozděleny do mnoha kategorií. Například L. M. Salamon a H. K. Anheier se v rámci svého výzkumu pokusili o shrnutí a uspořádání OOS. Vytvořili Mezinárodní klasifikaci neziskových organizací (ICNPO), která tak poskytla základní a obecně uznávané členění činností organizací občanského sektoru.

Tab. 4.4 Mezinárodní klasifikace neziskových organizací ICNPO (CVNS, 2004)

Skupiny	Podskupiny
1 kultura, sport a volný čas	1 100 kultura a umění
	1 200 sport
	1 300 ostatní rekreace a společenské kluby
2 vzdělávání a výzkum	2 100 základní a střední vzdělávání
	2 200 vyšší a vysokoškolské vzdělávání
	2 300 ostatní vzdělávání
	2 400 výzkum
3 zdraví	3 100 nemocnice a rehabilitace
	3 200 zařízení s pečovatelskou službou
	3 300 duševní zdraví a krizová intervence
	3 400 ostatní zdravotní služby
4 sociální služby	4 100 sociální služby
	4 200 pomoc při katastrofách a nenadálých situacích
	4 300 finanční a materiální výpomoc
5 životní prostředí	5 100 životní prostředí
	5 200 ochrana zvířat
6 rozvoj a bydlení	6 100 hospodářský, sociální a komunitní vývoj
	6 200 bydlení
	6 300 zaměstnanost a příprava na zaměstnání
7 právo, prosazování zájmů a politika	7 100 prosazování a obhajoba zájmů
	7 200 právo a právní služby
	7 300 politické organizace
8 zprostředkování dobročinnosti a podpora dobrovolnictví	8 100 grantové nadace
	8 200 ostatní zprostředkování dobročinnosti a podpora dobrovolnictví
9 mezinárodní činnosti	9 100 mezinárodní činnosti
10 náboženství	10 100 církve a náboženské společnosti
	11 100 hospodářské svazy
	11 200 profesní sdružení a komory
11 hospodářská a profesní sdružení, odbory	11 300 odbory
	12 činnosti jinde neuvedené

Obrázek 3 - ICNPO; Zdroj: Skovajsa a kol, 2010, s. 130

Organizace občanského sektoru musí plnit určité funkce, které se snažilo vytyčit mnoho autorů. Pospíšil a jeho kolektiv stanovili tři hlavní funkce, mezi něž patří poskytování služeb, advokační funkce, která může být také označena jako funkce prosazování a obhajování zájmů a budování vztahů v systému.⁵²

⁵² SKOVAJSA, Marek. Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-681-0. s. 42.

4.2 Neziskové organizace

Neziskové organizace začínají v posledních letech nabírat na důležitosti. Definice neziskové organizace však nejsou zcela ucelené, proto by se dalo předpokládat, že si každý jejich úlohu vysvětlí po svém. „*Neziskové (nebo chceme-li nevýdělečné) jsou organizace, které nebyly založeny nebo zřízeny za účelem podnikání, Jsou to organizace, o jejichž činnost je jiný zájem, ať už státu, společnosti nebo určité skupiny lidí.*“⁵³

Pro neziskové organizace vzniklo velké množství vymezení, například podle Boukala, které se drželo sektorového vymezení hospodářství a dělí se na:

- Ziskový (tržní) sektor – zde dominují subjekty, které mají jako hlavní cíl dosáhnout zisku díky svým statkům, které se prodávají za tržní cenu. Jde o takzvaný první sektor.
- Neziskový (netržní) sektor – ten má za úkol dosáhnout přímého užitku, který je často zprostředkováván pomocí veřejné služby.⁵⁴

Neziskové organizace se tedy řadí do sektoru netržního, ten je dále rozdělen na:

- Neziskový veřejný sektor – též zvaný jako sektor druhý. Je založen na dosažení přímého užitku, kde zakladateli jsou veřejné subjekty (města, ...).
- Neziskový soukromý sektor – tento sektor je třetím. Je také založen na přímém užitku, ale zakladateli jsou soukromé subjekty (právnícké osoby či fyzické).
- Sektor domácností – obsahuje například rodinu, která poskytuje službu sobě navzájem.⁵⁵

4.2.1 Dobrovolnictví a dobrovolná činnost

S občanskou společností a jejím neziskovým sektorem, také souvisí pojem dobrovolnictví. Pokud bychom se chtěli zabývat problematikou dobrovolnictví, musíme si uvědomit jeho multidisciplinaritu. Multidisciplinarita znamená, že se o obor dobrovolnictví zajímá nejen jeden vědní obor, ale celá jejich škála. V rámci psychologie je zkoumáno především prosociální chování dobrovolníků a jejich rysů. Ze sociologického hlediska je to pak vyjádření základní a mimořádné formy sociální solidarity. Nadále je to ekonomie, pro kterou je dobrovolnictví paradoxem, jelikož

⁵³ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně. 7., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2005. Účetnictví. ISBN 80-7263-282-5. s. 6.

⁵⁴ BOUKAL, Petr. Fundraising pro neziskové organizace. Praha: Grada, 2013. Expert. ISBN 978-80-247-4487-2. s. 15-16.

⁵⁵ Tamtéž, s. 16.

bere v potaz vyšší náklady než jeho odměny. V poslední řadě se jedná o politologii. Ta bere dobrovolnictví jako nedílnou součást demokracie či občanské společnosti a přispívá ke správnému přivlastňování občanských hodnot.⁵⁶ Laicky můžeme tedy říci, že dobrovolnictví může být nějaká pomoc druhým lidem bez možnosti či očekávání finanční odměny. Podle Tošnera a Sozanské můžeme definovat dobrovolnictví takto: „*Dobrovolnictví není obět', ale přirozený projev občanské zralosti. Přináší konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti, je zdrojem nových zkušeností a dovedností a obohacem v mezilidských vztazích.*“⁵⁷

V této podkapitole je také nutno zmínit hlavní rozdíl mezi službou dobrovolnou, kde je činnost vykonávána lidmi, kteří pomáhají sami za sebe a mezi činností dobrovolnickou, která je poskytována v rámci dobrovolnictví pod štítem neziskových organizací. Tošner a Sozanská proto rozdělili dobrovolnou činnost podle třech základních kritérií:

1. Občanská či sousedská výpomoc, ta je zaměřena převážně na rodinu a také okolí v rámci sousedství.
2. Do formy dobrovolnictví vzájemně prospěšného zařadili výpomoc v rámci komunity žijící v téže lokalitě, která se též řadí k dobrovolným činnostem.
3. Nakonec do dobrovolnictví veřejně prospěšného zahrnuli činnost neziskových organizací a dobrovolnických center, ta se ale spíše řadí k činnosti dobrovolnické.⁵⁸

Dobrovolníci

Koho můžeme tedy považovat za dobrovolníka? Dle zákona 198/2002 Sb. O dobrovolnické službě a o změně některých zákonů existuje vymezení, že dobrovolnickou službu může poskytovat osoba starší 15 let (na území ČR) nebo osoba starší 18 let (pokud se jedná o zahraničí).⁵⁹

Když bychom chtěli popsat dobrovolníka, zajisté by se jednalo o osobu, která se dobrovolně rozhodla poskytovat své vědomosti, dovednosti a rovněž svůj čas a učinila tak v rámci prosperity pro osoby druhé, jelikož: „*Dobrovolná pomoc nemůže být vnucena, nařízena, musí vyvěrat z potřeb*

⁵⁶ MLČÁK, Zdeněk a Helena ZÁŠKODNÁ. Prosociální charakteristiky osobnosti dobrovolníků. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7464-462-7. s. 8-9.

⁵⁷ TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-514-8. s. 18.

⁵⁸ Tamtéž, s. 36-37.

⁵⁹ 198/2002 Sb. Zákon o dobrovolnické službě. Zákony pro lidi - Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 28.01.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198>

*a motivace dobrovolníků, zaměstnanců i vedení organizace a musí respektovat potřeby klientů či charakter služeb, které organizace poskytuje.*⁶⁰

Motivace

Z obecného hlediska usilování nebo také motivace, jak o ní pojednává psychologie, můžeme definovat tak, že náš organismus začíná reagovat a jednat způsobem, který vede k určitému uspokojení nebo cíli. Základním stavebním kamenem motivace je motiv, ten určuje náš směr a intenzitu našeho chování. Skládá se ze dvou faktorů, kterými jsou potřeby, ty jsou zdrojem vnitřním, a incentive, které zastupují vnější zdroje motivu. Naše motivy se často mění a disponují různou měrou intenzity, proto můžeme usoudit, že ovlivňují jak naše chování, tak rozhodování v pracovním i osobním životě.⁶¹

Pokud se ale zaměříme na motivaci dobrovolníků, zjistíme, že tato problematika je složitější, než se zdá. Ke konci minulého století se odborníci snažili zjistit, zda mají dobrovolníci motivaci spíše altruistickou, která se vyznačuje pomocí druhým, nebo takovou, kdy člověk dělá raději něco pro sebe tzv. egoistickou motivaci. Později se spekulovalo i o třetím faktoru motivace, a to sociálním závazku. Motivace v dobrovolnictví jde ruku v ruce s funkcionálním přístupem, který se snaží zjistit, jaké motivy vedou jednotlivce k dobrovolnictví. Tento přístup uplatnili při své studii Bierhoff a Tietz, kteří objevili dva základní rozměry motivace dobrovolníků na základě devíti faktorů:

1. sociální vazba,	2. sebezkušenost,
3. sociální zodpovědnost,	4. sebeúcta a uznání,
5. identifikace s organizací,	6. kompenzace pracovního stresu,
7. kariérní postup,	8. politická odpovědnost,
9. osobní zkušenosti.	

První ze základních dimenzí motivace je rozměr altruistický, který z daných faktorů tvoří politická a sociální odpovědnost. Druhý, obsahující ostatní činitele, je rozměr egoistický.⁶²

⁶⁰ TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6. s. 41.

⁶¹ HELUS, Zdeněk. Úvod do psychologie. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2018. Psyché. ISBN 978-80-247-4675-3. s. 128-129.

⁶² MLČÁK, Zdeněk a Helena ZÁŠKODNÁ. Prosociální charakteristiky osobnosti dobrovolníků. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7464-462-7. s. 81-84.

„*Motivací k dobrovolné pomoci je předpoklad: Dnes já tobě, zítra ty mně.*“⁶³ Někteří odborníci však tvrdí, že kolik existuje dobrovolníků, tolik je ve světě motivací a každý má svou vlastní a individuální. Proto byly určeny tři základní motivace vedoucí k dobrovolnictví.

1. Konvenční neboli normativní motivace předpokládá, že osobu vedly morální zásady a normy bezprostředního okolí či nenucená pravidla chování prostředí. Normativní motivace se velmi dotýká občanské a sousedské výpomoci.
2. Reciproční motivace zastupuje vztah konání dobra a pomoci, ale i získávání vlastního užitku. Tato motivace se nejvíce přibližuje k vzájemně prospěšnému dobrovolnictví.
3. Nerozvinutá motivace se nejvíce přibližuje k veřejně prospěšnému dobrovolnictví. Zde se dobrovolník sám rozhoduje o smysluplnosti šíření dobré a správné myšlenky.⁶⁴

Já osobně bych souhlasila s výše zmíněnými slovy odborníků, že motivací je tolik, kolik existuje dobrovolníků. Jelikož každý máme své pohnutky, potřeby a hodnoty nastavené o trochu jinak. Můžeme tak pozorovat i v době pandemie, která přinesla spousty dobrovolníků, ať již na základě dobrovolnosti či povinnosti či pomáhajícími sami za sebe nebo v neziskových organizacích. Všichni, kteří pomáhali a poskytovali dobrovolné a dobrovolnické služby, k tomu měli svůj vlastní ať již vnitřní či vnější motiv.

⁶³ TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6. s. 35.

⁶⁴ TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-514-8. s. 46-47.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

V praktické části mé bakalářské práce jsem použila kvantitativní metodu sběru dat, tzv. ekonomický výzkumný nástroj, za který se považuje dotazník. Dotazník je způsob, při kterém písemně klademe respondentům předem připravené a pečlivě formulované otázky a nazpět dostáváme písemné odpovědi. Postup dotazování je nejčastější metodou sběru údajů.⁶⁵

Vzhledem k mé potřebě většího množství odpovědí k tématu, jsem se rozhodla provést dotazníkové šetření, díky kterému jsem mohla oslovit početnější kvantu respondentů a získat tak potřebné informace. Dotazník jsem vytvořila pomocí online stránky Google forms. Před rozesláním jsem si udělala jeho zmenšený model, předvýzkum, který mi potvrdil správné formulace otázek a také jeho funkčnost. Následně jsem ho distribuovala na sociální síť mezi své přátele, kteří ho rozesílali dále, tudíž jsem pro volbu respondentů použila metodou stratifikovaného výběru.

Zaměření na solidaritu při pandemii COVID-19 a mladé dospělé ve věku 18 až 25 let nebylo nahodilé. Mým úmyslem bylo zjistit, jak je tato generace lidí ochotná pomáhat a podporovat ostatní spoluobyvatele při krizových situacích, jelikož je to právě generace mladých dospělých, která bude přebírat zodpovědnost za dnešní svět. Poskytovali jedinci ve věku 18 až 25 let pomoc a podporu? Z jakého důvodu ji poskytovali či neposkytovali? Jak vůbec jedinci ve věku 18 až 25 let pomáhali? Nebo po jak dlouhou dobu pomoc trvala a na koho se zaměřovala? Na všechny tyto otázky jsem se snažila ve své praktické části najít odpověď. V dotazníkovém šetření jsou otázky samozřejmě ještě detailněji popsány a také rozděleny na vlny (1. vlna – 12. březen 2020 – 17. květen 2020, 2. vlna – 5. říjen 2020 – 11. duben 2021), abych měla lepší a detailnější představu o získaných datech.

⁶⁵ GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6. s. 99.

5.1 Cíl výzkumného šetření

Cílem mého výzkumného šetření bylo zjistit, do jakých způsobů pomoci se mladí lidé ve věku 18 až 25 let aktivně zapojovali při průběhu koronavirové pandemie v letech 2020 až 2021. Zvláště jaký k tomu měli důvod, jelikož solidarita nemusí být vždy jen dobrovolným činem člověka. Může se stát, že přijde příkaz od mocnějších, jako se tomu stalo v této situaci, a lidé prostě musí nastoupit do služby a pomáhat. Samozřejmě může nastat situace, kdy člověk nemůže, neumí nebo nechce poskytnout žádnou pomoc a podporu, proto jsem se snažila vyzkoumat důvody i této situace.

Dále jsem se zabývala tím, na koho se daná pomoci zaměřovala, po jak dlouhou dobu při prvních dvou vlnách pomoc a podpora trvala a popřípadě v jakých institucích probíhala. Poté jsem také zjišťovala, zda se mladí dospělí zapojovali spíše do první vlny pandemie COVID-19 nežli do druhé. Nebo zda byly solidárnější více ženy nežli muži.

5.2 Formulace hypotéz

Pro svůj výzkum jsem si stanovila následujících pět hypotéz. Kde hypotézou se myslí nějaká: *„domněnka, předpoklad; výchozí a podmíněné tvrzení nebo vysvětlení, jež se předkládá na zkoušku ke kritickému ověření (*verifikaci), případně vyvrácení (*falzifikaci) experimentem.“*⁶⁶

H₁ – Mladí dospělí se začali zapojovat spíše do první vlny (12. březen 2020 – 17. květen 2020) pandemie COVID-19 nežli do vlny druhé (5. říjen 2020 – 11. duben 2021).

Tuto hypotézu jsem vytyčila, dle mých vzpomínek na začátek pandemie COVID-19. Ihned, jak začala koronavirová pandemie, se lidé semkli a začali si pomáhat. Ne proto, že museli, ale protože je to lidská přirozenost. Mohli jsme to vyzorovat například u šití roušek, donášení potravin či doučování dětí. I když byla ve 2. vlně nařízena pracovní povinnost, věřím, že ochota pomáhat se projevila již na počátku této krize.

⁶⁶ DOHNALOVÁ, Marie a Jaroslav MALINA. Slovník antropologie občanské společnosti. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006. ISBN 80-7204-349-8. s. 264.

H₂ – Respondenti se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou se zapojovali do pomoci a podpory více povinně nežli respondenti, kteří uvedli vysokoškolské vzdělání.

Hypotéza byla stanovena na základě mé myšlenky. Ta obsahovala domněnku, že velká část respondentů se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou nyní studuje vysokou školu, tudíž se jich mohla dotknout pracovní povinnost, která byla nařízena ve 2. vlně pandemie, i když pouze některým studijním oborům. U respondentů, kteří uvedli vysokoškolské vzdělání, předpokládám, že byli pravděpodobně již zaměstnaní, proto pomoc a podporu poskytovali převážně dobrovolnou formou, jelikož člověk je nastaven tak, aby pomáhal druhým.

H₃ – Studenti VŠ ve 2. vlně poskytovali dlouhodobou pomoc a podporu více nežli respondenti zaměstnaní.

U této hypotézy předpokládám, že studenti vysokých škol projevovali a poskytovali spíše dlouhodobou podporu a pomoc nežli zaměstnaní lidé. Domnívám se, že velká část studentů má více času na rozdíl od plně pracujících lidí, proto si myslím, že začali pomáhat již od počátku pandemie, kdy ještě nebyla stanovena pracovní povinnost, která byla nařízena pro některé obory. Skutečnost tohoto předpokladu jsme mohli pozorovat například v návaznosti na větší míru potřeby testování obyvatel, kam dobrovolníci a praktikanti zdravotnických zařízení docházeli pravidelně. Či jsme mohli pocítit velký rozmach v projektech sociálních institucí, které nabízely pravidelné donášení potravin, léků či hygieny nebo doučování dětí přes internet, jelikož spolu s pandemií přišla i online výuka.

H₄ – Ženy byly při průběhu první a druhé vlny pandemie COVID-19 v solidaritě aktivnější než muži.

Podle mého názoru ženy při pandemii COVID-19 byly aktivnější v solidární pomoci a podpoře více než muži. Obecně si myslím, že ženy mají větší cit pomáhat, ať již dobrovolným způsobem, tak i díky zdravotnickým a sociální oborům ve školách, na které se hlásí spíše ženské pohlaví. A kde lidé z této sféry byli do boje proti nemoci vysláni povinně.

5.3 Charakteristika výzkumného souboru

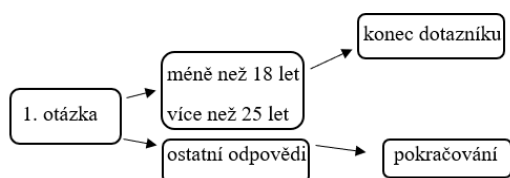
Výzkumný soubor byl zaměřen na mladou dospělou generaci a její solidaritu v době pandemie koronaviru v letech 2020 až 2021 při prvních dvou vlnách, kde první vlna probíhala od 12. března 2020 do 17. května 2020 a druhá od 5. října 2020 do 11. dubna 2021. Jak jsem již zmínila výše, mladou generaci jsem vybrala hlavně z toho důvodu, že je to právě ona, která bude přebírat zodpovědnost za dnešní svět. V dotazníkovém šetření bylo proto uvedeno věkové rozpětí osmnáct až pětadvacet let. Rozdělovala jsem však i pohlaví, dosažené vzdělání či nynější stav respondentů. Jelikož se můj základní soubor skládal z několika charakteristických podskupin, zvolila jsem proto stratifikovaný výběr, který se řadí do náhodného pravděpodobnostního výběru, kde mají všechny jednotky stejnou pravděpodobnost být zařazeny. Celkem mi na dotazníkové šetření odpovědělo 245 respondentů.

5.4 Metoda sběru dat

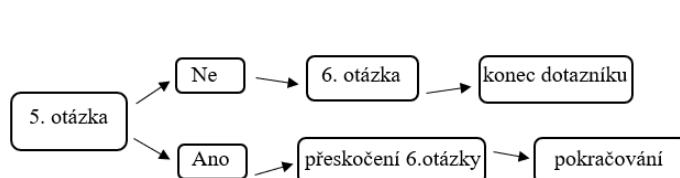
Mé výzkumné šetření, jak již bylo zmíněno dříve, probíhalo metodou dotazníku. Ten jsem sestavovala za pomoci metodologických pravidel, tudíž jsem se snažila o to, aby měl správnou konstrukci, což znamená postup od jednoduchých otázek k těžším a důležitým a zpět jednodušším. Také jsem se soustředila na jeho srozumitelnost, formulaci a také přiměřený rozsah, který hraje důležitou roli hlavně pro odpovídající respondenty. Dotazníkové šetření bylo zkonstruováno na online stránkách Google forms, kde se respondenti mohli vyjádřit k solidaritě při koronavirové pandemii v letech 2020 až 2021. Dotazník byl distribuován pomocí internetového odkazu přes stránky Facebook a Instagram. Velkým plusem byl fakt, že dotazníkové šetření bylo zcela anonymní a díky tomu jsem nasbírala 245 odpovědí. Sběr dat trval od 13. ledna 2022 do 28. února 2022.

Jelikož se dotazník rozvětňuje na dvě pandemické vlny, chtěla bych vysvětlit jeho logiku. U první otázky jsem se ptala na věk odpovídajících respondentů. Jestliže respondent uvedl, že je jeho věk méně než 18 let nebo více než 25 let, tak se dotazník ukončil a automaticky se odeslal, jelikož s těmito dvěma vzorky ve své práci nepočítám, protože mojí primární výzkumnou skupinou byli mladí dospělí ve věku 18 až 25 let. Otázka číslo pět byla také vyřazující. Jednalo se o otázku ohledně zapojování do pomoci a podpory. Pokud tedy respondent odpověděl, že nepomáhal, odkázalo ho to na šestou otázku, která pro něj byla konečná. Pakliže respondent odpověděl kladně, přeskočil na sedmou otázku a pokračoval v dotazníku. Další rozřazovací otázkou byla ta osmá, kdy jsem se ptala, zda respondent poskytoval pomoc v 1. vlně pandemie. Jestliže respondent odpověděl

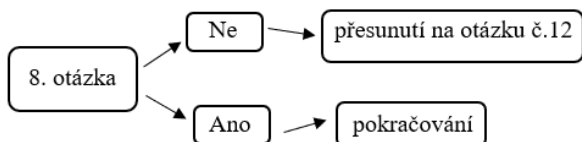
negativně, přeskočil na otázku číslo dvanáct. Když odpověď byla kladná, pokračoval dál. Otázka dvanáct byla založena na podobném principu jako ta předchozí. Respondent zde odpovídal, zda poskytoval pomoc při 2. vlně koronavirové pandemie. Pokud byla odpověď kladná, pokračoval ve vyplňování až do úplného konce, jestli však byla záporná, přesunul se na otázku číslo šestnáct a nadále pokračoval do úplného konce. Abych mé vysvětlení ulehčila, vytvořila jsem k němu schémata.

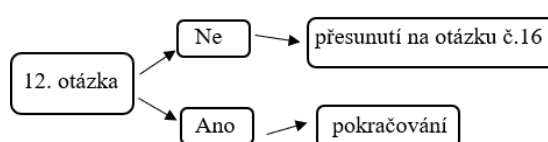
Obrázek 7 - Schéma otázky č.1

Obrázek 6 - Schéma otázky č.5

Obrázek 5 - Schéma otázky č.8

Obrázek 4 - Schéma otázky č.12

5.5 Předvýzkum

Před zahájením výzkumu dotazníkovou formou jsem se musela ujistit, že vše funguje, jak má. Proto jsem se rozhodla udělat si zmenšený model vlastního výzkumu a zpřístupnila jsem online dotazník pouze sobě, abych lépe vytvořila jeho konstrukci, posloupnost, popřípadě jeho odeslání ve správný čas. Dále jsem se dohodla se třemi respondenty, že si dotazník vyplní. Posléze jsem jim pokládala otázky, zda rozuměli zadání, položeným otázkám a také jak jim rozuměli. Myslím si, že tento předvýzkum dotazníku mi pomohl ušetřit spoustu času, který bych věnovala opravám chyb při jeho spuštění bez zpětné vazby a kontroly.

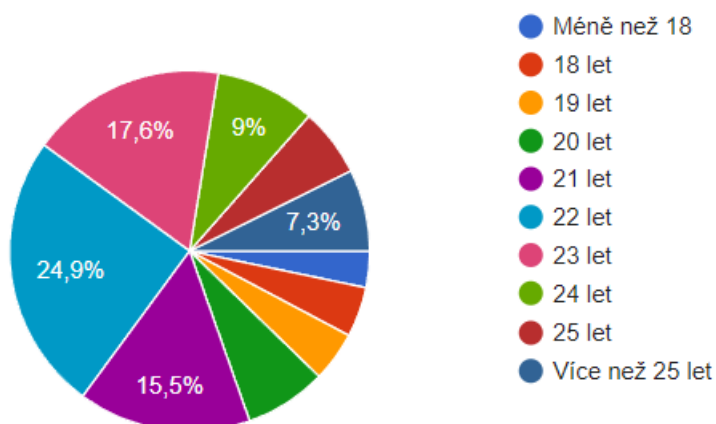
5.6 Zpracování, vyhodnocení a interpretace dat

Tato kapitola obsahuje interpretaci, vyhodnocení a zpracování dat získaných od respondentů díky dotazníkovému šetření. Každá otázka je nejprve zpracována grafickou podobou. Dále pod každým grafem jsou interpretována data, která jsou vyobrazena i pomocí procent a také mé poznámky a názory, ty jsou označeny kurzívou.

Otázka č.1

1) Kolik Vám je let?

245 odpovědí

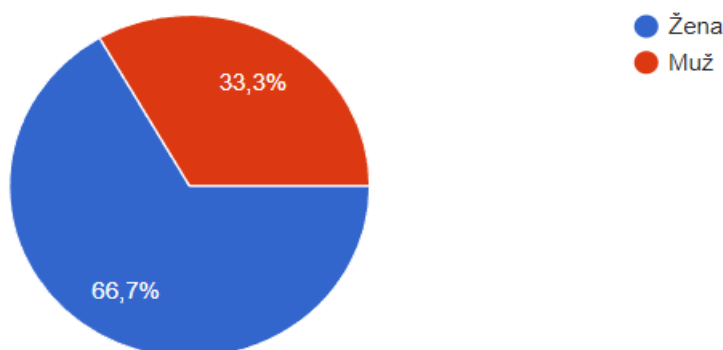
Obrázek 8 - Graf otázky č.1

První otázka se zaměřovala na věk odpovídajících respondentů. Zaznamenáno bylo 245 celkového počtu odpovědí, jelikož ale byl můj výzkumný soubor ohraničen 18 až 25 lety, tak u první možnosti méně než 18 let, kde odpovídalo 8 (3,3 %) respondentů a u poslední možnosti více než 25 let, kde odpovídalo 18 (7,3 %) respondentů, byl dotazník ihned odeslán ke zpracování, tudíž respondenti nemohli dále odpovídat. Odpověď 18 let byla zaregistrována 11krát (4,5 %), 19 let poté 11krát (4,5 %), 20 let 18krát (7,3 %), 21 let 38krát (15,5 %), 22 let 61krát (24,9 %), 23 let 43krát (17,6 %), 24 let 22krát (9 %) a poslední ze zaznamenávaných 15krát (6,1 %), což bylo 25 let. Celkem jsem dále tedy pracovala s 219 odpověďmi.

Otázka č.2

2) Jakého jste pohlaví?

219 odpovědí

Obrázek 9 - Graf otázky č.2

Druhá otázka zjišťovala pohlaví respondentů, kde z celkového počtu 219 respondentů odpovědělo 146 (66,7 %) žen a 73 (33,3 %) mužů.

Otázka č.3

3) Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

219 odpovědí

Obrázek 10 - Graf otázky č.3

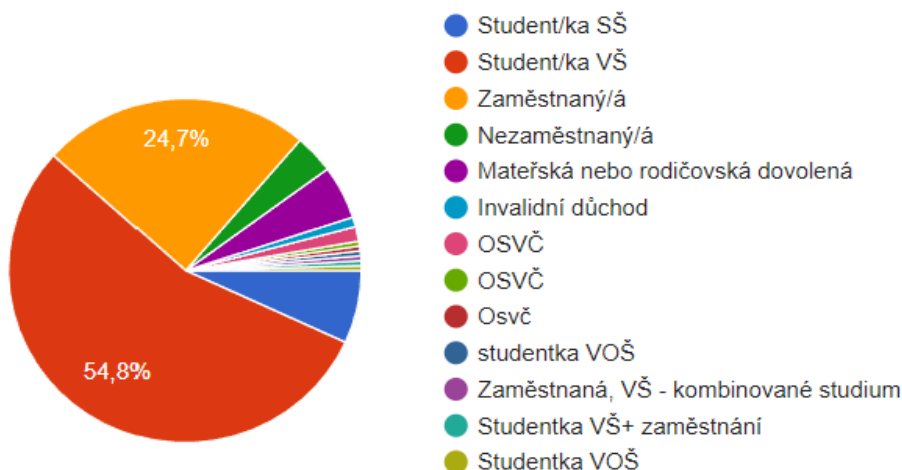
Otázka číslo tři zaznamenávala odpovědi ohledně dosaženého vzdělání respondentů, kdy základní vzdělání mělo 15 (6,8 %) respondentů, středoškolské vzdělání s výučním listem disponovalo 14 (6,4 %) odpověďmi, dále pak středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou zvolilo 153 (69,9 %) respondentů a u vysokoškolského to bylo 36 (16,4 %) respondentů. U kolonky jiné jsem měla jednu (0,5 %) odpověď, která zahrnovala vyšší odborné vzdělání po maturitě.

Odpověď u kolonky jiné zahrnovala vyšší odborné vzdělání po maturitě, které jsem do možností svého dotazníku nezadala a disponovala jednou odpovědí, která čítala 0,5 %.

Otázka č.4

4) Jaký je Váš nynější stav?

219 odpovědí

Obrázek 11 - Graf otázky č.4

Na nynější stav respondentů byla určena otázka číslo čtyři, u které byla možnost volby student/ka SŠ zvolena 15krát (6,8 %). Nejméně frekventovaná možnost byla pak volba student/ka VŠ, která byla zastoupena 120krát (54,8 %). Odpověď zaměstnaný/á zaregistrovala 54 (24,7 %) odpovědí,

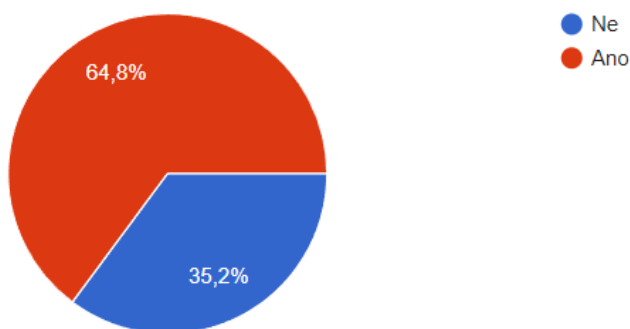
nezaměstnaný/á 8 (3,7 %) odpovědí, mateřská nebo rodičovská dovolená byla zvolena 11krát (5 %) a invalidní důchod byl nejméně zadávanou odpovědí, a to přesně 2krát (0,9 %). V této otázce byla zahrnuta i odpověď jiné, na kterou mi odpovídaly většinou OSVČ 5krát (2,4 %), studenti VOŠ 2krát (1 %) a studenti s kombinovaným studiem, kteří pracují 2krát (1 %).

Možnosti jako OSVČ, student/ka VOŠ nebo kombinované studium mě před distribucí dotazníku nenapadly, tudíž jsou v dotazníku pod kolonkou jiné uvedeny hned několikrát. Proto jsem dané odpovědi sečetla dohromady, abych mohla lépe vyhodnocovat procenta zastoupení. (OSVČ 5) (2,4 %), studenti VOŠ 2 (1 %) a studenti s kombinovaným studiem, kteří pracují 2 (1 %).

Otázka č.5

5) Zapojovali jste se při pandemii COVID-19 do nějakých způsobů pomoci, byť jen minimálně?

219 odpovědí

Obrázek 12 - Graf otázky č.5

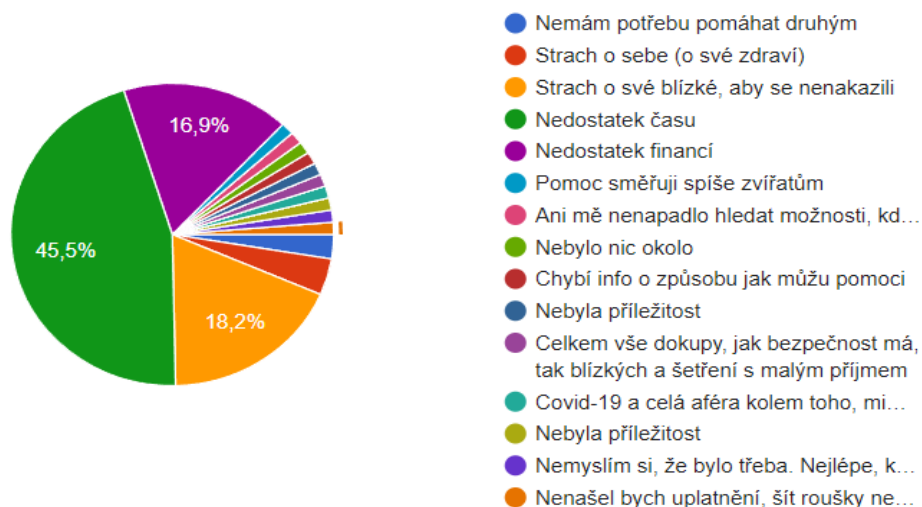
Typ otázky pět byl dichotomický a odpovědělo mi 219 respondentů. Zde jsem se ptala, zda respondenti poskytovali či poskytli nějakou pomoc při pandemii COVID-19. Zaregistrovala jsem 77 (35,2 %) odpovědí, kde respondenti odpověděli ne a 142 (64,8 %) reakcí s kladnou odpovědí ano.

Tato otázka je tedy rozřazovací, jak je uvedeno v kapitole: Metoda sběru dat. Pokud respondenti odpověděli negativně (77 odpovědí), odpovídali již jen na otázku číslo 6 a pak se jim dotazník automaticky odeslal. Ostatní respondenti, kteří odpověděli ano (142 odpovědí), šestou otázku přeskočili a odpovídali až na sedmou.

Otázka č.6

6) Z jakého důvodu jste se nezapojovali do pomoci a podpory?

77 odpovědí

Obrázek 13 - Graf otázky č.6

Šestá otázka se zaměřovala na důvod nezapojení do pomoci a podpory při koronavirové pandemii. Na tuto otázku mi odpovědělo celkem 77 respondentů. Jednou z nejméně volených odpovědí, je, například – nemám potřebu pomáhat druhým a zaznamenala celkem 2 (2,6 %) odpovědi, dále pak strach o sebe (o své zdraví) zvolili respondenti 3krát (3,9 %). Nejčastěji zaškrtnutou odpovědí se stala odpověď – nedostatek času, která byla zvolena 35 (45,5 %) respondenty. Druhou nejvíce volenou odpovědí byla – strach o své blízké, aby se nenakazili, která byla zvolena 14krát, což je (18,2 %). Následovala reakce na nedostatek financí, což volili respondenti 13krát (16,9 %). Do této otázky jsem zahrнула i kolonku jiné, na kterou mi odpovědělo 10 (13 %) respondentů. Týkalo se to zejména odpovědí, které obsahovaly více faktorů naráz. Pokud respondent odpovídal na tuto otázku, automaticky ho dotazník přehodil na jeho konec.

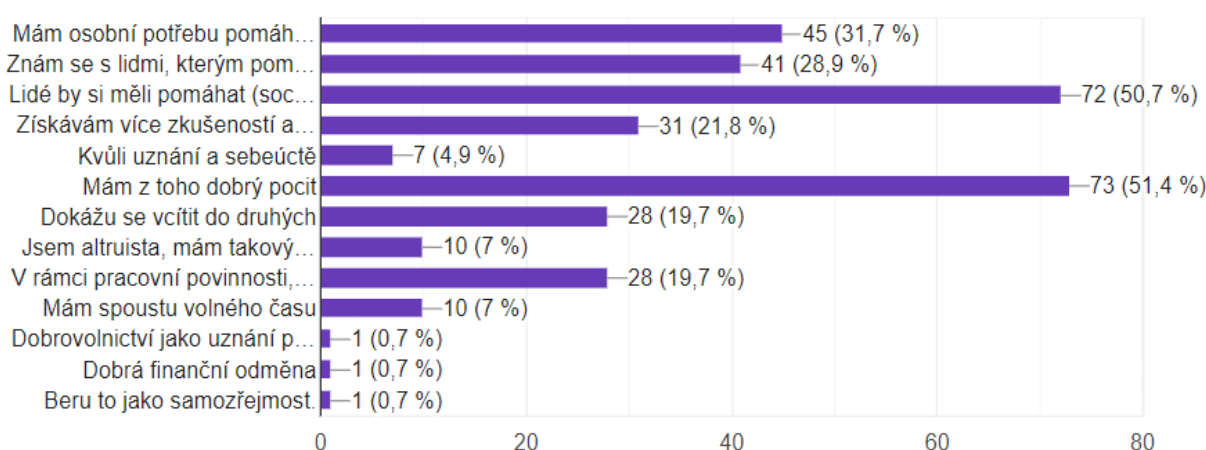
Díky zahrnutí odpovědi jiné do této otázky, jsem narazila na spoustu dalších názorů. Jednalo se tedy o odpovědi jako: „Pomoc směřuji spíše zvířatům“ 1 (1,3 %). Zde si myslím, že u otázky č.5 mohl respondent odpovědět ano a pokračovat tak v dotazníku, jelikož solidarita se může zaměřovat na kohokoliv. Další odpovědi pak byla: „Ani mě nenapadlo hledat možnosti, kde bych mohla pomoci, nicméně bych zvolila kombinaci nedostatku času, financí a také zájmu“ 1 (1,3 %). Když jsem se podívala, kdo mi na otázku takto odpověděl, zjistila jsem, že to byl respondent na mateřské či rodičovské. Následující z odpovědí byly: „Nebylo nic okolo“ 1 (1,3 %). „Chybí info o způsobu, jak můžu pomoci“ 1 (1,3 %). „Nebyla příležitost“ 2 (2,6 %). „Celkem vše dokupy, jak bezpečnost má, tak blízkých a šetření s malým příjmem“ 1 (1,3 %). „Covid-19 a celá aféra kolem toho, mi přijde úplně zbytečně nafouknutá a nepopírám že nějaký vir tu není ale rozhodně jsou mnohem horší nemoci o kterých se tolik nemluví a také kvůli nim nejsou lockdowny. Nebudu podporovat davové šílenství

šířené médiema“ 1 (1,3 %). „Nemyslím si, že bylo třeba. Nejlépe, kdyby se každý staral o sebe a své zdraví a pohodu.“ 1 (1,3 %). „Nenašel bych uplatnění, šít roušky neumím a v nemocnici bych byl spíš přítěží.“ 1 (1,3 %). Zde bych dodala poučení co hlava, to názor. Takže pokud by nebyly definované některé z odpovědí, dozvěděli bychom se spousty dalších názorů.

Otázka č.7

7) Z jakého důvodu jste se zapojovali do pomoci a podpory?

142 odpovědí

Obrázek 14 - Graf otázky č.7

Sedmá otázka mohla zaznamenat od jednoho respondenta více odpovědí, proto je nutné zmínit, že odpovídalo 142 respondentů. Jedna z nejčastěji volených odpovědí byla – mám z toho dobrý pocit, ta byla zvolena 73krát (51,4 %). Další z často zaškrťovaných byla odpověď – lidé by si měli pomáhat (sociální zodpovědnost), zde odpovědělo 72 (50,7 %) respondentů. Mám osobní potřebu pomáhat druhým bylo zvoleno 45krát (31,7 %). Pomoc lidem, které člověk zná neboli odpověď znám se s lidmi, kterým pomáhám dostala 41 (28,9 %) hlasů. V dotazníku odpovídala také spousta empatických respondentů, kteří volili možnost – dokážu se vcítit do druhých a to 28krát (19,7 %). Nemusela to být však empatie ani ochota pomáhat, aby se respondenti zúčastnili. Mohlo se jednat o získání více zkušeností a praxe, kde tato odpověď čítala 31 (21,8 %) hlasů. Jak jsem již zmínila v předchozích kapitolách, pomoc a podpora mohla také nastat v důsledku pracovní povinnosti, která byla respondentům nařízena (zdravotnictví, soc. služby), zde jsem dostala 28 (19,7 %) odpovědí. Z méně volených byla například odpověď kvůli uznání a sebeúctě 7 (4,9 %), jsem altruista, mám takový životní styl 10 (7 %) nebo mám spoustu volného času 10 (7 %). Dále otázka disponovala i odpovědi jiné, kde jsem dostala 3 (2,1 %) odpovědi.

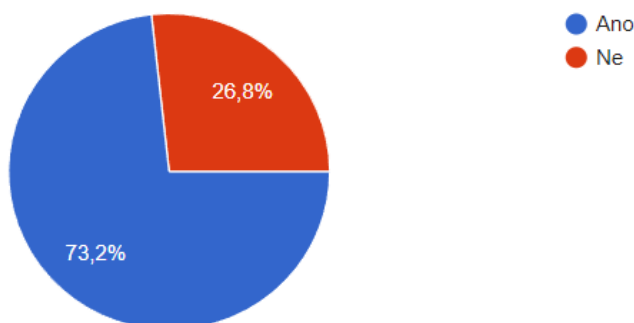
U kolonky jiné (uved'te) jsem také dostala tři odezvy, kde první z nich byla dobrovolnictví jako uznání praxe, ta čítala 1 hlas, což je (0,7 %). Další zapojení probíhalo díky dobré finanční odměně

1krát (0,7 %). A poslední respondent, který odpověděl na kolonku jiné, to bral jako samozřejmost 1krát (0,7 %).

Otázka č.8

8) Poskytli či poskytovali jste pomoc a podporu při 1. vlně koronavirové pandemie (12.březen 2020 – 17. květen 2020)?

142 odpovědí

Obrázek 15 - Graf otázky č.8

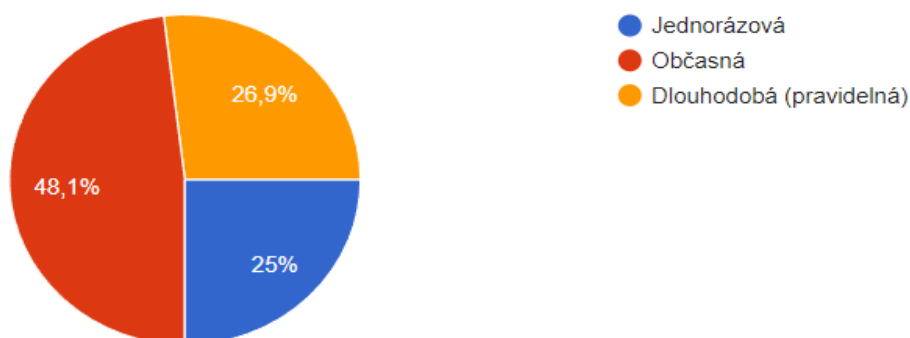
Další dichotomickou otázkou byla osmá. Ta se zaměřovala na poskytnutí či poskytování pomoci a podpory v 1. vlně koronavirové pandemie, která nastala 12. března 2020 a její nouzový stav trval do 17. května 2020. Zde byl na odpověď ano zaznamenán počet 104 (73,2 %) respondentů a na odpověď ne 38 (26,8 %) z celkových 142 respondentů.

Tato otázka se také řadila k těm, která měla rozdělit odpovědi respondentů a je uvedena v kapitole: Metoda sběru dat. Zde, když respondent odpověděl negativním způsobem (38 odpovědí), ho dotazník přesunul na otázku číslo 12. Pokud zvolil kladnou odpověď (104 odpovědí), pokračoval dále.

Otázka č.9

9) Jaká byla frekvence Vaší pomoci a podpory v 1. vlně?

104 odpovědí

Obrázek 16 - Graf otázky č.9

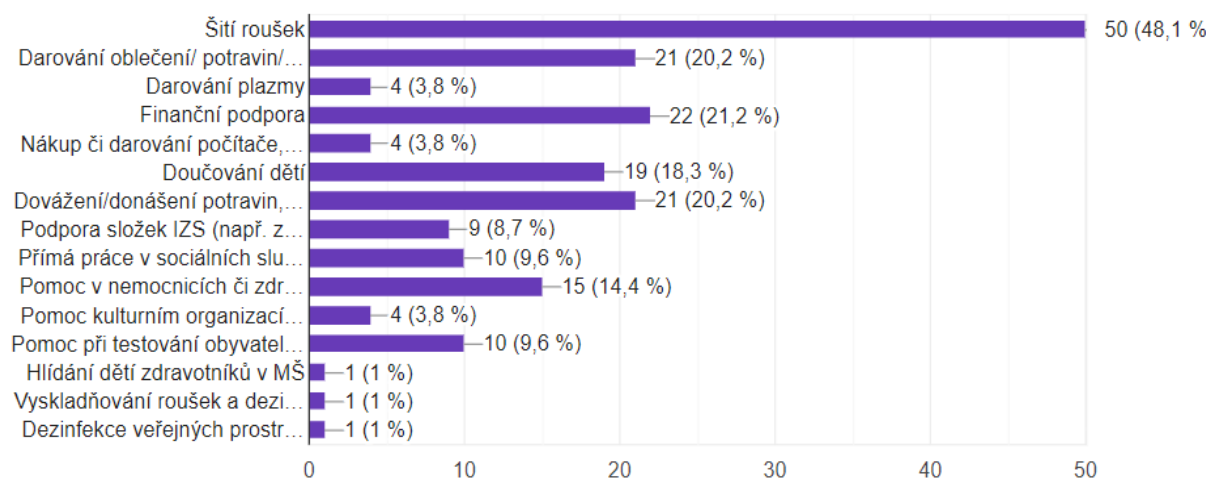
U otázky deváté byla příležitost volit pouze ze tří možných odpovědí. Jednalo se o frekvenci pomoci v 1. vlně pandemie, kdy respondenti zvolili pomoc jednorázovou 26krát (25 %), občasnou 50krát (48,1 %) a dlouhodobou 28krát (26,9 %). A celkový počet respondentů čítal 104 odpovědi.

Protože předchozí otázka rozdělovala respondenty, je zde uvedena pouze ta skupina, která v předchozí otázce odpověděla ano (104 odpovědi). U této otázky se domnívám, že respondenti volili občasnou a jednorázovou pomoc a podporu hlavně z důvodu šití roušek, jelikož byly potřeba a jejich výroba nebyla pro nikoho náročná.

Otázka č.10

10) Pokud jste se zapojovali v 1. vlně, o jaké způsoby pomoci se jednalo?

104 odpovědi

Obrázek 17 - Graf otázky č.10

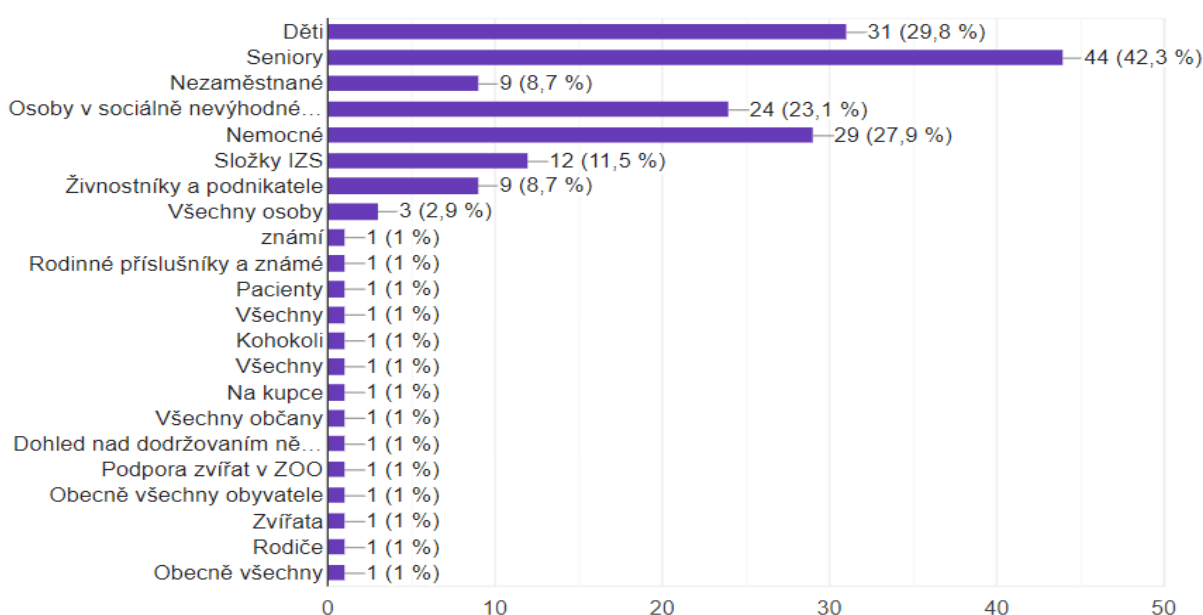
Desátá otázka se zaměřovala na způsob pomoci respondentů při 1. vlně, zde byla možnost označit více odpovědí, takže se respondenti mohli zaměřit na více věcí zároveň. První místo v počtu hlasů získalo šití roušek, kde odpověď zaškrtnulo 50 (48,1 %) respondentů. Následovala finanční podpora 22 (21,2 %), možnosti darování oblečení/potravin/léků/materiálu a dovážení/donášení potravin, hygieny, léků či jiných produktů zvolil stejný počet 21 (20,2 %) respondentů. Na uzavření škol nastala reakce doučování dětí, ta zaujímala 19 (18,3 %) hlasů. Pomoc v nemocnicích či zdravotnických zařízeních poskytovalo 15 (14,4 %) mých respondentů. 10 (9,6 %) respondentů zvolilo odpověď pomoc při testování obyvatel (PCR, antigenní testy). Ten samý počet byl zaznamenán i na odpověď přímá práce v sociálních službách (domovy pro seniory, pečovatelská služba, ...). Možnost podpory složek IZS (např. zdravotníků) zvolilo 9 (8,7 %) respondentů. Odezva na darování plazmy, nákup či darování počítače, notebooku, telefonu či pomoc kulturním organizacím (např. divadla) nebyla velká a každá tato odpověď měla po 4 (3,8 %) hlasech. Odpověď jiné čítala 3 (3 %) hlasy.

U této otázky jsem trochu i předpokládala, že nejčastější pomocí respondentů bude šití roušek. Když se ohlédnu zpět na první měsíce pandemie, vzpomenu si na nedostatek lékařských pomůcek a také právě roušek. Zároveň se mi však vybavuje spousta informací o jejich domácí výrobě, a jak snadná ta výroba byla. Dále se navrátím k odpovědi jiné, která tedy čítala 3 (3 %) hlasů respondentů. 1 hlas a také (1 %) zaujala odpověď dezinfekce veřejných prostranství. Dále pak vyskladňování roušek a dezinfekce 1 (1 %). Poslední odpovědí bylo hlídání dětí zdravotníků v MŠ 1 (1 %) hlas.

Otázka č.11

11) Vaše pomoc a podpora se v 1. vlně zaměřovala na:

104 odpovědí

Obrázek 18 - Graf otázky č.11

Na zaměření pomoci v 1. vlně pandemie se zaměřovala otázka číslo 11. Odpovídalo mi 104 respondentů, kteří mohli označit více odpovědí. Pokud bych začala od nejčastější odezvy, čítala by 44 (42,3 %) hlasů respondentů a jednalo se o pomoc seniorům. Následovala pomoc a podpora dětem, kterou zvolilo 31 (29,8 %) respondentů. Dále se pomoc zaměřovala na nemocné, zde bylo odpovězeno 29krát (27,9 %). Osobám v sociálně nevýhodné situaci (např. matky samoživitelky, bezdomovci, ...) pomáhalo 24 (23,1 %) odpovídajících respondentů. 12 (11,5 %) hlasů dostala podpora složek IZS. Následovala pomoc a podpora nezaměstnaných 9 (8,7 %) a také živnostníků a podnikatelů 9 (8,7 %). Odpověď jiné zapsalo 17 (16,9 %) respondentů.

Při vyhodnocování dat jsem si uvědomila, že otázku č. 11 jsem mohla rozšířit o více odpovědí, jelikož odpověď jiné zvolilo 17 (16,9 %) respondentů. Převážně zde byla zmiňována odpověď všechny osoby (na: všechny osoby, všechny, všechny občany, všechny, obecně všechny obyvatele, obecně

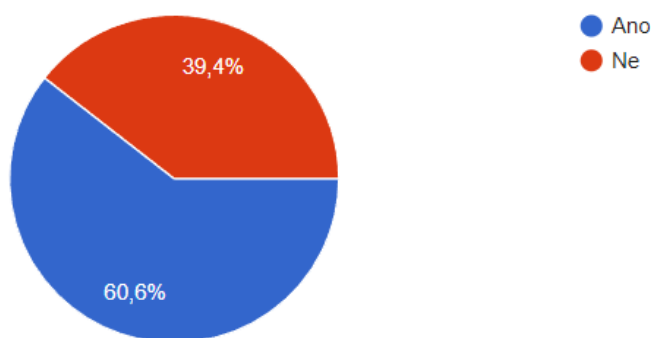
všechny, kohokoli), která dohromady čítala 9 (8,9 %) respondentů. Poté byly zmiňovány odpovědi ohledně rodinných příslušníků a známých (na: rodinné příslušníky a známé, známí, rodiče), ty byly zastoupeny 3krát (3 %). Dále se pomoci a podpora zaměřovala na (zvířata, podpora zvířat v ZOO), která činila 2 (2 %) odpovědi respondentů. Respondenti se rovněž zaměřovali na pacienty 1 (1 %) a na kupce 1 (1 %).

Možnost jiné obsahovala také odpověď dohled nad dodržováním některých opatření (PČR), která ale nesouvisí s danou otázkou. Přemýšlela jsem, zda je otázka správně položena, ale jelikož ostatní respondenti odpovídali správným způsobem, neshledala jsem chybu.

Otázka č.12

12) Poskytli či poskytovali jste pomoc a podporu při 2. vlně koronavirové pandemie (5.říjen 2020 – 11.duben 2021)?

142 odpovědí

Obrázek 19 - Graf otázky č.12

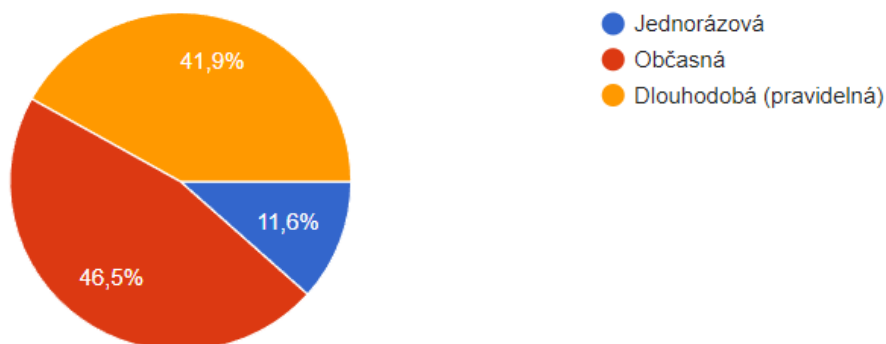
Tato dichotomická zdvojená otázka se opět zaměřovala na poskytnutí či poskytování pomoci a podpory při koronavirové pandemii. Tentokrát však při průběhu 2. vlny, která postihla Českou republiku v době od 5. října 2020 a její nouzový stav trval až do 11. dubna 2021. Zde byl na odpověď ano zaznamenán počet 86 (60,6 %) hlasů a na odpověď ne 56 (39,4 %) z celkových 142 respondentů.

Otázka dvanáct byla opět rozřazovací a rozdělovala respondenty tak, jak je uvedeno v kapitole: Metoda sběru dat. Ze 142 respondentů, kteří odpověděli, že poskytovali pomoc, jich 86 odpovědělo, že ji poskytovalo ve druhé vlně pandemie a mohli tak nadále pokračovat v dotazníku. Zbylých 56 již ve druhé vlně pomoc neposkytovalo, proto je dotazník přesunul na otázku číslo 16.

Otázka č.13

13) Jaká byla frekvence Vaší pomoci a podpory v 2. vlně?

86 odpovědí

Obrázek 20 - Graf otázky č.13

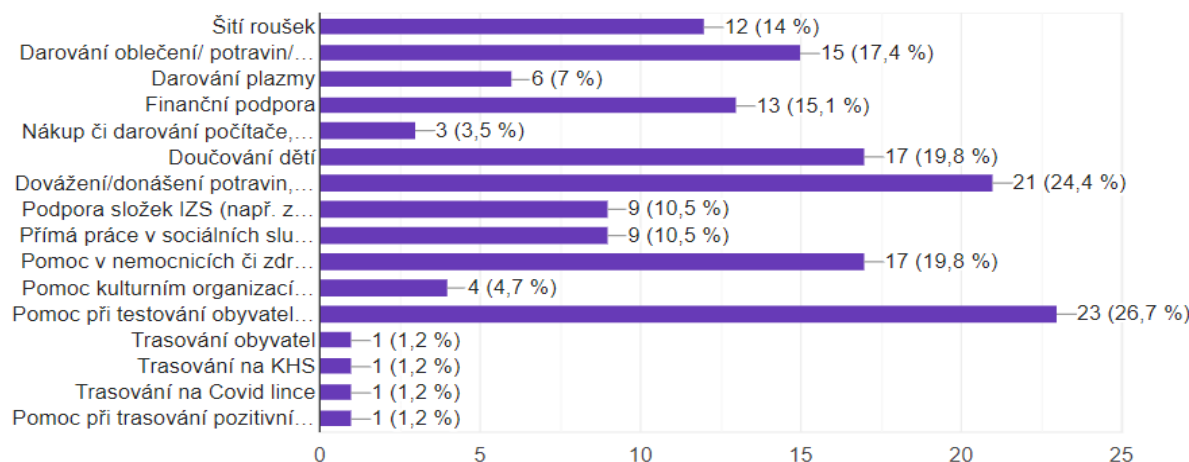
Otázka třináct je duplikací otázky devět, kde bylo možné volit pouze ze tří odpovědí. Pomoc a podpora jednorázová 10 (11,6 %), občasná 40 (46,5 %) a dlouhodobá 36 (41,9 %), takto volilo frekvenci pomoci ve 2. vlně pandemie 86 respondentů.

I když v této duplikované otázce odpovídalo méně respondentů, nežli v její první verzi, dlouhodobá pomoc se téměř zdvojnásobila. Domnívám se, že je to díky zmenšení počtu potřebných roušek, které se daly doplnit občasnou či jednorázovou pomocí. Zároveň se však zvýšila potřeba dlouhodobé pomoci, jako je například: donášení potravin, pomoc při testování obyvatel či jejich trasování nebo poskytování pomoci v nemocnicích a sociálních zařízeních.

Otázka č.14

14) Pokud jste se zapojovali v 2. vlně, o jaké způsoby pomoci se jednalo?

86 odpovědí

Obrázek 21 - Graf otázky č.14

Otázka č. 14 je duplikací otázky č. 10, tato je však zaměřená na zapojení do pomoci při 2. vlně. Počet odpovídajících byl 86 respondentů, kteří mohli označit více odpovědí. Nejčetnější odpovědi

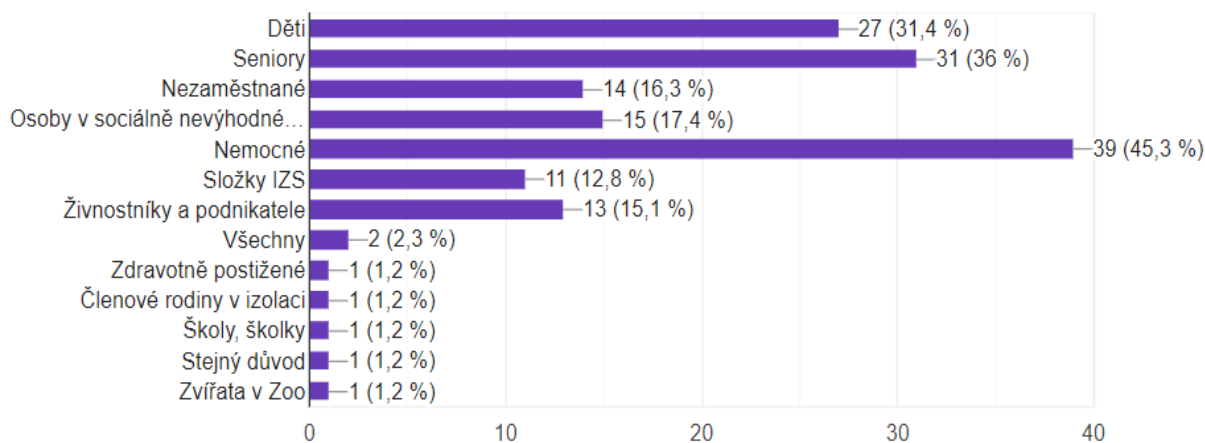
zde byla pomoc při testování obyvatel (PCR, antigenní testy), kterou zvolilo 23 (26,7 %) respondentů. Následovalo dovážení/donášení potravin, hygieny, léků či jiných produktů, kde respondenti uvedli 21 (24,4 %) hlasů. Po 17 (19,8 %) hlasech mělo doučování dětí a také pomoc v nemocnicích či zdravotnických zařízeních. Poté bylo zaznamenáno 15 (17,4 %) odpovědí ohledně darování oblečení/potravin/léků/materiálu. Finanční podporu zvolilo 13 (15,1 %) respondentů. Na rozdíl od otázky 10, kde šití roušek zaujalo bezprostředně první pozici, zde šití zaostává a respondenti tuto možnost označili pouze 12krát (14 %). Podporu složek IZS (např. zdravotníků) zvolilo 9 (10,5 %) respondentů, taktéž tomu bylo i u přímé práce v sociálních službách (domovy pro seniory, pečovatelská služba, ...). Dále následovala odpověď darování plazmy, ta čítala 6 (7 %) hlasů. Pomoc kulturním organizacím (např. divadla) volili pouze 4 (4,7 %) respondenti. A možnost nákupu či darování počítače, notebooku, telefonu zvolili respondenti 3 (3,5 %). Odpověď jiné čítala 4 (4,8 %) hlasy respondentů.

Jak jsem již zmínila, odpověď jiné čítala 4 (4,8 %) hlasy respondentů. Všechny odpovědi by se však dali shrnout do jedné, která by byla nazvána jako trasování obyvatel (odpovědi: trasování na COVID lince, trasování na KHS, trasování obyvatel, pomoc při trasování pozitivních).

Otázka č.15

15) Vaše pomoc a podpora se v 2. vlně zaměřovala na:

86 odpovědí

Obrázek 22 - Graf otázky č.15

Další duplikovanou otázkou je otázka č. 14, která se orientovala na zaměření pomoci a podpory tentokrát však při 2. vlně pandemie koronaviru. Respondenti zde mohli označovat více odpovědí. Nejčastěji volenou možností byli nemocní, kde se nasčítalo 39 (45,3 %) hlasů. Nadále se jednalo o seniory 31 (36 %) odpovědí, děti 27 (31,4 %) odpovědí, osoby v sociálně nevýhodné situaci (např. matky samoživitelky, bezdomovci, ...), ti dostali 15 (17,4 %) hlasů. Následovalo zaměření na nezaměstnané, které čítalo 14 (16,3 %) odpovědí, živnostníky a podnikatele 13 (15,1 %)

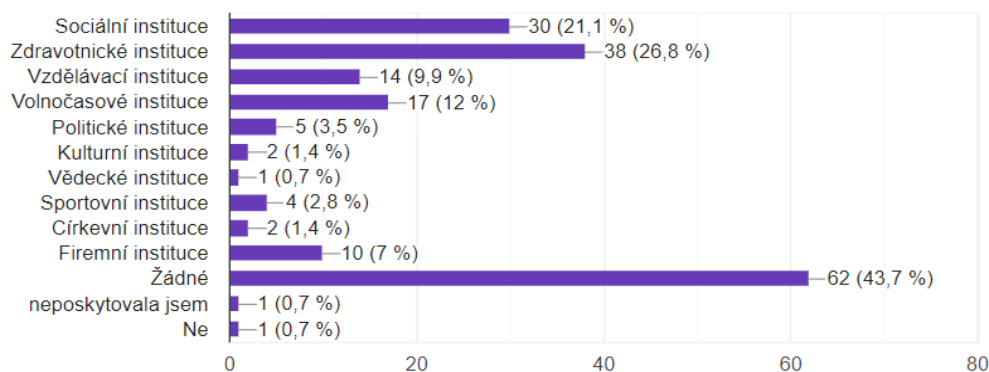
odpovědi nebo na složky IZS, které podporovalo 11 (12,8 %) respondentů. Otázka opět zahrnovala i možnost jiné, na kterou odpovědělo 7 (8,3 %) respondentů.

Odpověď jiné zvolilo 7 (8,3 %) respondentů a jejich odpovědi se relativně odlišovaly. První se zaměřovala na pomoc a podporu všech obyvatel, kde tuto možnost napsali 2 (2,3 %) respondenti. Druhá odpověď se týkala zdravotně postižených 1 (1,2 %). Další se pak zaměřovala na členy rodiny v izolaci 1 (1,2 %), školy a školky 1 (1,2 %) nebo na zvířata v ZOO 1 (1,2 %). Možnost jiné také obsahovala odpověď stejný důvod, kterou udal tentýž respondent jako u otázky č. 11 (dohled nad dodržováním některých opatření (PČR), ta ale nesouvisí s danou otázkou. Jelikož ostatní odpovědi byli správné, opět neshledávám žádnou velkou chybu.

Otázka č.16

16) V případě, že jste poskytovali jakoukoliv formu pomoci v institucích, o jaké instituce se jednalo?

142 odpovědí

Obrázek 23 - Graf otázky č.16

Na poskytování pomoci v institucích se zaměřovala předposlední otázka v dotazníku, otázka č. 16, kde odpovídalo 142 respondentů. Tato otázka byla uzpůsobena tak, aby respondenti mohli zvolit více odpovědí. Nejméně volené odpovědi byly například vědecké instituce, které volil pouze 1 (0,7 %) respondent. Dále pak kulturní instituce 2 (1,4 %) hlasy a církevní instituce 2 (1,4 %) hlasy. Následovaly instituce sportovní, které zvolili 4 (2,8 %) respondenti, politické instituce volilo 5 (3,5 %) respondentů nebo instituce firemní, u kterých se již počet odpovědí začínal zvedat na 10 (7 %) respondentů. Jako další se vyskytly vzdělávací instituce, které respondenti zvolili 14krát (9,9 %). Volnočasové instituce si vybralo 17 (12 %) respondentů. Tři nejčastěji volené byly sociální instituce 30krát (21,1 %), zdravotnické instituce 38krát (26,8 %) a odpověď žádná 62krát (43,7 %). Otázka opět obsahovala možnost jiné, ke které se vyjádřili 2 (1,4 %) respondenti.

Na možnost jiné odpovídali 2 (1,4 %) respondenti. První odpovědí bylo ne a druhou neposkytovala jsem. Zde předpokládám, že tím respondenti chtěli říci, že neposkytovali pomoc

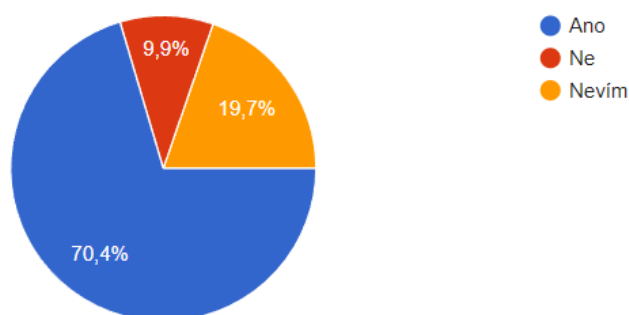
v institucích, tudíž by se odpovědi daly přiřadit k možnosti žádné, která by tedy obsahovala 64 (45,1 %) odpovědí.

Zde již odpovídali všichni respondenti, kteří označili, že při koronavirové krizi pomáhali. Čímž se zabývala otázka číslo pět, u které odpovědělo 142 respondentů. U této otázky je také na první pohled vidět, že převažovala dobrovolná pomoc, kterou jedinci poskytovali sami za sebe.

Otázka č.17

17) Myslíte si, že značná solidarita ve společnosti vedla k lepšímu zvládnutí průběhu pandemie COVID-19?

142 odpovědí

Obrázek 24 - Graf otázky č.17

Poslední otázka byla zaměřena na názor respondentů, zda si myslí, že solidarita ulehčila nebo spíše vedla k lepšímu zvládnutí koronavirové pandemie. Měla pouze tři odpovědi, které se skládaly z odpovědi ano 100 (70,4 %), ne 14 (9,9 %) a nevím 28 (19,7 %) odpovědí.

Z odpovědí můžeme konstatovat, že solidarita zjednodušila průběh pandemie a ochota si vzájemně pomáhat je pro ně důležitou součástí jejich života.

Porovnání 1. a 2. vlny

Má bakalářská práce se zabývala tématem solidarity v prvních dvou vlnách pandemie onemocnění COVID-19. Kde první probíhala od 12. března 2020 do 17. května 2020 a druhá od 5. října 2020 do 11. dubna 2021. Proto zde tabulkově nastíním výsledky duplicitních otázek.

Poskytovali jste pomoc?	
1. vlna	2. vlna
Ano 104x (73,2 %)	Ano 86x (60,6 %)
Ne 38x (26,8 %)	Ne 56x (39,4 %)
CELKEM: 142 odpovědí	

Tabulka 1 - Poskytování pomoci - srovnání

U otázek 8 a 12 odpovědělo celkem 57 respondentů, že pomáhalo při obou vlnách. 47 poskytovalo pomoc pouze při první a při druhé nikoli. Opačně tomu bylo ve 29 případech. Nakonec 9 respondentů odpovědělo tak, že nepomáhalo ani v jedné z daných vln.

Jaká byla frekvence pomoci?			
1. vlna	Jednorázová 26x (25 %)	Občasná 50x (48,1 %)	Dlouhodobá 28x (26,9 %)
2. vlna	Jednorázová 10x (11,6 %)	Občasná 40x (46,5 %)	Dlouhodobá 36x (41,9 %)

Tabulka 2 - Frekvence pomoci - srovnání

Duplikované otázky 9 a 13 se zabíraly frekvencí pomoci a podpory v jednotlivých vlnách. Z daných hodnot v tabulce jsem zjistila, že 3 respondenti odpovídali jednorázově v obou případech. Dále pak 23 z nich poskytovalo v první i druhé vlně občasnou pomoc a 21 respondentů odpovědělo na otázku frekvence dlouhodobým způsobem. Ostatní respondenti svou pomoc a podporu v průběhu pandemie kombinovali.

O jaké způsoby pomoci se jednalo?	
1. vlna	2. vlna
Šití roušek	Pomoc při testování obyvatel

Tabulka 3 - Způsoby pomoci - srovnání

U otázek 10 a 14 jsem pouze vyobrazila první místa ve volbě respondentů. První vlna se zaměřovala spíše na šití roušek, které mohl vyhotovit kde kdo. Bylo to jednoduché, rychlé a bylo to třeba, proto se do této pomoci lidé zapojovali nejčastěji. Při druhé vlně se již nosily respirátory, které nemohl jen tak někdo vyrobit. Druhá vlna se zaměřovala více na testování obyvatel, to bylo potřeba, aby lidé mohli chodit do práce či do restaurací.

Zaměření pomoci?	
1. vlna	2. vlna
Senioři	Nemocní

Tabulka 4 - Zaměření pomoci - shrnutí

Zde jsem vložila do tabulky první místa ve vlnách ohledně zaměření pomoci a podpory. V první vlně odpovídalo 104 respondentů a pomoc zaměřovaná na seniory, byla zvolena 44krát (42,3 %). Nemocní v první vlně získali 29hlasů (27,9 %). U druhé vlny bylo 86 odpovídajících respondentů. Zde převzali první místo nemocní, kteří zvolili respondenti 39krát (45,3 %). Ale senioři byli ihned za nimi se 31 (36 %) odpověďmi.

5.7 Vyhodnocení hypotéz (verifikace)

Slovo verifikace pochází z latiny od slova *verificare* = dokázat a od slova *verus* = pravý, můžeme ho tedy laicky nazvat také jako vyhodnocení hypotéz. Při tomto procesu se ověřuje pravdivost a také postup, kterým se dá zjistit, zda jsou tvrzení pravdivá či za jakých předpokladů jsou pravdivá. Toto vyhodnocení jsem provedla na základě testování statistických hypotéz, které mi daly odpověď na otázku, zda hypotézu přijmout či odmítnout.⁶⁷

Všechny hypotézy byly testovány za pomoci chí-kvadrátu, kde byla zvolena hladina významnosti $\alpha = 0,05$, která zastupuje hodnotu 5 %. Data byly poté vyobrazeny pomocí kontingenčních tabulek. Je zde také nutno zmínit rozhodovací pravidlo a vzorce, které byly použity:

Rozhodovací pravidlo:

- H_0 se nezamítá pro $TK < KH$
- H_0 se zamítá pro $TK \geq KH$

Vzorce:

- Teoretické četnosti $\frac{\text{Součet řádků empirických četností} \times \text{součet sloupců empirických četností}}{n = \text{počet prvků}}$
- Testové kritérium (TK) $\frac{(\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2}{\text{teoretická četnost}}$
- Kritická hodnota $KH = \chi^2_{1-\alpha}((r - 1) * (s - 1))$

H_1 – Mladí dospělí se začali zapojovat spíše do první vlny (12. březen 2020 – 17. květen 2020) pandemie COVID-19 nežli do vlny druhé (5. říjen 2020 – 11. duben 2021).

H_0 – Poměr zapojení mladých dospělých ve věku 18 až 25 let v první a druhé vlně pandemie COVID-19 byl totožný.

H_A – Poměr zapojení mladých dospělých ve věku 18 až 25 let v první a druhé vlně pandemie COVID-19 byl rozdílný.

⁶⁷ PETRUSEK, Miloslav. Velký sociologický slovník. [Svazek] 2, P/Ž. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5. s. 1319, 1381.

Empirické četnosti	Ano	Ne	Řádkové marginální četnosti
1. vlna	104	38	142
2. vlna	86	56	142
Sloupcové marginální četnosti	190	94	284

Tabulka 5 - Empirické četnosti HI

Teoretické četnosti	Ano	Ne	Řádkové marginální četnosti
1. vlna	95	47	142
2. vlna	95	47	142
Sloupcové marginální četnosti	190	94	284

Tabulka 6 - Teoretické četnosti HI

Testovací kritérium (TK)	Ano	Ne	Řádkové marginální četnosti
1. vlna	0,85	1,72	2,57
2. vlna	0,85	1,72	2,57
Sloupcové marginální četnosti	1,7	3,44	5,14

Tabulka 7 - Testovací kritérium HI

$$\mathbf{TK = 5,14; KH = \chi^2_{1-0,05} ((r-1)*(s-1)) = \chi^2_{0,95} ((2-1)*(2-1)) = \chi^2_{0,95} (1) = 3,84}$$

H₀ se zamítá pro TK > KH

Veličiny jsou závislé a můžeme vypočítat, že testové kritérium je větší nežli kritická hodnota, proto musíme zamítnout nulovou hypotézu a přijmout hypotézu alternativní, tudíž můžeme konstatovat, že poměr zapojení mladých dospělých ve věku 18 až 25 let v první a druhé vlně pandemie COVID-19 byl rozdílný. **Hypotéza, že mladí dospělí se začali zapojovat spíše do první vlny (12. březen 2020 – 17. květen 2020) pandemie COVID-19 nežli do vlny druhé (5. říjen 2020 – 11. duben 2021), byla přijata.**

H₂ – Respondenti se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou se zapojovali do pomoci a podpory více povinně nežli respondenti, kteří uvedli vysokoškolské vzdělání.

H₀ – Vzdělání respondentů nemělo vliv na druh poskytování pomoci.

H_A – Vzdělání respondentů mělo vliv na druh poskytování pomoci.

Empirické četnosti	Dobrovolně	Povinně	Řádkové marginální četnosti
Střední vzdělání s maturitní zkouškou	75	21	96
Vysokoškolské vzdělání	20	6	26
Sloupcové marginální četnosti	95	27	122

Tabulka 8 - Empirické četnosti H₂

Teoretické četnosti	Dobrovolně	Povinně	Řádkové marginální četnosti
Střední vzdělání s maturitní zkouškou	74,75	21,25	96
Vysokoškolské vzdělání	20,25	5,75	26
Sloupcové marginální četnosti	95	27	122

Tabulka 9 - Teoretické četnosti H₂

Testové kritérium (TK)	Dobrovolně	Povinně	Řádkové marginální četnosti
Střední vzdělání s maturitní zkouškou	0,001	0,003	0,004
Vysokoškolské vzdělání	0,003	0,011	0,014
Sloupcové marginální četnosti	0,004	0,014	0,018

Tabulka 10 - Testové kritérium H₂

$$\mathbf{TK = 0,018; KH = \chi_{1-0,05}^2 ((r-1)*(s-1)) = \chi_{0,95}^2 ((2-1)*(2-1)) = \chi_{0,95}^2 (1) = 3,84}$$

H₀ se nezamítá pro TK < KH.

Mezi veličinami není signifikantní rozdíl, jsou nezávislé. Nulová hypotéza se tedy nezamítá a můžeme potvrdit, že vzdělání respondentů nemělo vliv na druh poskytování pomoci. **A hypotéza, že respondenti se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou se zapojovali do pomoci a podpory více povinně nežli respondenti, kteří uvedli vysokoškolské vzdělání, byla odmítnuta.**

H₃ – Studenti VŠ ve 2. vlně poskytovali dlouhodobou pomoc a podporu více nežli respondenti zaměstnaní.

H₀ – Nynější stav respondentů neovlivňoval frekvenci pomoci a podpory v průběhu 2. vlny.

H_A – Nynější stav respondentů ovlivňoval frekvenci pomoci a podpory v průběhu 2. vlny.

Empirické četnosti	Jednorázová	Občasná	Dlouhodobá (pravidelná)	Řádkové marginální četnosti
Studenti VŠ	5	22	22	49
Zaměstnaní	3	11	10	24
Sloupcové marginální četnosti	8	33	32	73

Tabulka 11 - Empirické četnosti H₃

Teoretické četnosti	Jednorázová	Občasná	Dlouhodobá (pravidelná)	Řádkové marginální četnosti
Studenti VŠ	5,37	22,15	21,48	49
Zaměstnaní	2,63	10,85	10,52	24
Sloupcové marginální četnosti	8	33	32	73

Tabulka 12 - Teoretické četnosti H₃

Testové kritérium (TK)	Jednorázová	Občasná	Dlouhodobá (pravidelná)	Řádkové marginální četnosti
Studenti VŠ	0,025	0,001	0,013	0,039
Zaměstnaní	0,052	0,002	0,026	0,08
Sloupcové marginální četnosti	0,077	0,003	0,039	0,12

Tabulka 13 - Testové kritérium H₃

$$\mathbf{TK = 0,12; KH = \chi^2_{1-0,05} ((r-1)*(s-1)) = \chi^2_{0,95} ((2-1)*(3-1)) = \chi^2_{0,95} (2) = 5,99}$$

H₀ se nezamítá pro TK < KH.

Pro pravidlo se nulová hypotéza nezamítá, proto můžeme říci, že nynější stav respondentů neovlivňoval frekvenci pomoci a podpory v průběhu 2. vlny. Mezi veličinami není signifikantní rozdíl, jsou tudíž nezávislé, proto **hypotéza, že studenti VŠ ve 2. vlně poskytovali dlouhodobou pomoc a podporu více nežli respondenti zaměstnaní, byla odmítnuta.**

H₄ – Ženy byly při průběhu první a druhé vlny pandemie COVID-19 v solidaritě aktivnější než muži.

H₀ – Solidární aktivita při pandemii COVID-19 u žen a mužů se neodlišovala.

H_A – Solidární aktivita při pandemii COVID-19 u žen a mužů se odlišovala.

Empirické četnosti	Ano	Ne	Řádkové marginální četnosti
Ženy	98	48	146
Muži	44	29	73
Sloupcové marginální četnosti	142	77	219

Tabulka 14 - Empirické četnosti H₄

Teoretické četnosti	Ano	Ne	Řádkové marginální četnosti
Ženy	94,67	51,33	146
Muži	47,33	25,67	73
Sloupcové marginální četnosti	142	77	219

Tabulka 15 - Teoretické četnosti H₄

Testové kritérium (TK)	Ano	Ne	Řádkové marginální četnosti
Ženy	0,12	0,22	0,34
Muži	0,23	0,43	0,66
Sloupcové marginální četnosti	0,35	0,65	1

Tabulka 16 - Testové kritérium H₄

TK = 1

$$\mathbf{KH} = \chi_{1-0,05}^2 ((r-1)*(s-1)) = \chi_{0,95}^2 ((2-1)*(2-1)) = \chi_{0,95}^2 (1) = \mathbf{3,84}$$

H₀ se nezamítá pro TK < KH.

Mezi veličinami není signifikantní rozdíl, jsou tudíž nezávislé. Můžeme tedy konstatovat, že pohlaví nemá statistický vliv na solidární chování při pandemii COVID-19. **Hypotéza, že ženy byly při průběhu první a druhé vlny pandemie COVID-19 v solidaritě aktivnější než muži, byla odmítnuta.**

5.8 Závěr výzkumného šetření

Jeden z hlavních cílů mé práce, bylo zjistit, do jakých způsobů pomoci se mladí lidé ve věku 18 až 25 let aktivně zapojovali při průběhu koronavirové pandemie v letech 2020 až 2021. Na dotazník mi odpovědělo celkem 245 respondentů, ale díky jeho logice se postupně jejich počet snižoval. Zprvu na 219, po otázce týkající se věku. Dále pak na 142 respondentů, kteří pokračovali v dotazníku dále, jelikož odpověděli kladně na otázku o pomoci při pandemii. Průběh pandemie jsem měla rozdělen do dvou vln. Při první vlně převládal způsob pomoci šití roušek, což se z velké části dalo očekávat, jelikož byla nouze o zdravotnické pomůcky včetně roušek. Zároveň se roušky daly vyrobit i těmi nejjednoduššími způsoby a zvládal to tak úplně každý. Druhá vlna byla zaměřená již spíše na testování obyvatel, které bylo v určitém čase i nutné pro normální fungování obyčejných lidí. Dalším cílem bylo najít důvody, proč se respondenti zapojovali do pomoci a podpory. Pokud se podíváme na podkapitolu motivace dobrovolníků, můžeme si všimnout jejího základního rozdělení dimenzí na altruistickou a egoistickou. Je tedy opravdu zajímavé, že u otázky, z jakého důvodu se mladí lidé zapojovali, měli tendence egoistické (odpověď: Mám z toho dobrý pocit) i altruistické (odpověď: Lidé by si měli pomáhat – sociální zodpovědnost), na stejné rovině. Mimo to jsem zjistila i důvody, proč mladí dospělí neposkytovali žádnou pomoc a podporu. Převážně to bylo z důvodu nedostatku času, nedostatku financí a strachu o své blízké, který při obou vlnách panoval.

Poté jsem se zabývala tím, jak dlouhou dobu při prvních dvou vlnách pomoc a podpora trvala. Opět jsem měla v dotazníku rozdělení vlny první a druhé, ale u obou převládala pomoc občasná, i když při druhé vlně koronavirové pandemie se zvedl počet pomoci dlouhodobé. Rozdělení vln se týkalo i otázky na koho pomoc byla zaměřena, kde jsem zjistila, že velká část solidarity se v obou vlnách zaměřovala na seniory, ale u druhé vlny byli předčeni skupinou nemocných. Dále jsem zkoumala, v jakých institucích pomoc probíhala, kde z velké části se pomoc odehrávala v institucích zdravotnických a sociálních, ale nejčastější odpovědí byla právě individuální dobrovolná pomoc jednotlivců.

Statisticky jsem potvrdila hypotézu, že se mladí dospělí zapojovali spíše do první vlny pandemie COVID-19 nežli do druhé. Bylo to zjevně kvůli jednoduchosti poskytnutí pomoci, jelikož lidé mohli například šít roušky, u kterých byla výroba velice snadná a nezabrala velké množství času. U dalších hypotéz jsem již jen odmítala, i když u některých jsem byla velice překvapena právě jejich odmítnutím. Odmítnutí tedy nastalo u hypotézy, že respondenti se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou se zapojovali do pomoci a podpory více povinně nežli respondenti, kteří uvedli vysokoškolské vzdělání. Zde jsem předpokládala, že hypotézu přijmu, jelikož jsem počítala s faktem,

že respondenti s maturitní zkouškou budou převážně z vysokých škol, kde u některých oborů byla nařízena pracovní povinnost. Kdežto u vysokoškoláků jsem myslela, že většina z nich bude pracujících, kteří poskytovali dobrovolnou činnost více z vlastní vůle. Následující odmítnutou hypotézou byla ta, že studenti VŠ ve 2. vlně poskytovali dlouhodobou pomoc a podporu více nežli respondenti zaměstnaní. Předpokladem byla myšlenka, že studenti vysokých škol mají více volného času, než zaměstnaní lidé, proto jsem myslela, že budou pomáhat více stylem dlouhodobým. U poslední hypotézy jsem byla překvapená z odmítnutí asi nejvíce. Hypotéza zněla tak, zda byly při pandemii COVID-19 solidárnější více ženy nežli muži. Ani zde nebyly signifikantní rozdíly, tudíž pohlaví nemělo statistický vliv na solidární chování lidí při koronavirové pandemii.

ZÁVĚR

Práce se zabývala projevy solidarity mladých dospělých v období pandemie koronaviru v letech 2020-2021. Jejím cílem bylo zjistit, jakými způsoby se mladí dospělí ve věku 18 až 25 let zapojovali do pomoci a podpory v první a druhé vlně pandemie COVID-19. Přínosem této práce pro mě i pro čtenáře je tedy jistá zpětná vazba na solidární chování mladých lidí v tísnivé a omezující životní situaci, jako tomu bylo a stále je při koronavirové pandemii.

Teoretická část se dělila do čtyř hlavních kapitol, kde první z nich se zabývala koronavirovou pandemií. Popisovala místo vzniku onemocnění, jeho průběh, přenos a účinek na člověka. Obsahovala ale také i popis situace v České republice. Druhá kapitola zahrnovala vysvětlení ohledně skupiny mladých dospělých ve věku 18 až 25 let. Nejprve byla vysvětlena adolescence a mladá dospělost, které tato věková hranice zahrnuje, následovala odpověď na otázku, proč byla tato věková skupina vybrána, ale také i jaké na ni měla koronavirová pandemie dopad. Třetí velká kapitola se zabývala pojmem solidarity. Zde byly přiblíženy její druhy, kde nejznámějším dělením je zřejmě solidarita mechanická a organická. Dalšími podkapitolami byla sociální solidarita a solidarita mezigenerační. Solidarita však byla stěžejním pojmem pro celou práci a při tomto celospolečenském hromadném výskytu infekčního onemocnění nabrala na své významnosti. Protože právě díky koronavirové pandemii se rozmohly vlny solidarity, které ukázaly, že si Češi v nouzi vždy dokáží poradit a pomoci. Čtvrtá a poslední část obsahovala vysvětlení občanské společnosti, občanského sektoru, neziskových organizací nebo se zajímala o pojmy jako je dobrovolnictví a dobrovolná činnost.

V praktické části práce byla použita kvantitativní metoda sběru dat. Jednal se o nástroj dotazník, který byl sestaven za pomoci metodologických pravidel. Výzkumné šetření se zaměřovalo na zjištění, do jakých způsobů pomoci a také z jakého důvodu se mladí lidé ve věku 18 až 25 let aktivně zapojovali při průběhu první a druhé vlny koronavirové pandemie v letech 2020 až 2021. Nebo také v jakých institucích a po jak dlouhou dobu pomoc probíhala. Při první vlně u způsobů pomoci a podpory se jednalo spíše o tu dobrovolnou (například: šití roušek), kdy člověk pomáhal sám za sebe, tudíž respondenti téměř nevyužívali pomoc přes různé instituce. Druhá vlna se nesla v duchu testování obyvatel. Když již tedy někdo poskytoval pomoc přes instituce, jednalo se spíše o ty zdravotnické a sociální. Důvody, proč respondenti při pandemii pomáhali, se skládaly z egoistické i altruistické složky. Jednalo se tak o dobrý pocit z pomoci, ale i o sociální zodpovědnost, protože lidé by si měli pomáhat. Vyskytly se však i důvody, proč nepomáhat, kdy respondenti neměli dostatek času, financí nebo se báli o své blízké. Pokud bychom se zaměřili na otázku, po jak dlouhou

dobu pomoc a podpora při prvních dvou vlnách probíhala, jednalo by se spíše o časový úsek, kde převládal občasný interval pomoci.

Závěrem bych chtěla zmínit, že mým úmyslem bylo zjistit, jak je generace mladých lidí ochotná pomáhat a podporovat ostatní spoluobyvatele při krizových situacích jako byla tato. Z mého výzkumného šetření jsem zjistila, že naši mladí dospělí při koronavirové pandemii projevili značnou solidaritu, která dle mého názoru měla významný vliv na průběh celé této situace. Nakonec můžeme jen doufat, že po odeznění pandemie si svou solidaritu uchováme.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bibliografie

BANFIELD, Edward C. Občanské ctnosti: občanský étos a občanství v liberálnědemokratických společnostech. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-85865-12-2.

BOUKAL, Petr. Fundraising pro neziskové organizace. Praha: Grada, 2013. Expert. ISBN 978-80-247-4487-2.

DOHNALOVÁ, Marie a Jaroslav MALINA. Slovník antropologie občanské společnosti. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006. ISBN 80-7204-349-8.

DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ. Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2.

DURKHEIM, Émile. Společenská dělba práce. Přeložil Pavla DOLEŽALOVÁ. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. ISBN 80-7325-041-1.

GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

GIDDENS, Anthony, SUTTON, Philip W., ed. Sociologie. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.

HELUS, Zdeněk. Úvod do psychologie. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2018. Psyché. ISBN 978-80-247-4675-3.

JEŘÁBEK, Hynek. Mezigenerační solidarita v péči o seniory. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2013. Studie., sv.87. ISBN 978-80-7419-117-6.

KELLER, Jan. Soumrak sociálního státu. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studie, sv. 40. ISBN 978-80-7419-017-9.

KREBS, Vojtěch. Sociální politika. 4., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-276-1.

LEVICKÁ, Jana, Katarína LEVICKÁ a Zuzana TRUHLÁŘOVÁ. Teoreticko-empirické reflexe solidarity. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-574-5.

- MLČÁK, Zdeněk a Helena ZÁŠKODNÁ. Prosociální charakteristiky osobnosti dobrovolníků. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7464-462-7.
- NOVÁK, Tomáš. Jak (ne)rozumět emocím stárnoucích rodičů. Praha: Grada, 2014. Psychologie pro každého. ISBN 978-80-247-5152-8.
- PETRUSEK, Miloslav. Společnosti pozdní doby. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. Knižnice Sociologické aktuality, sv. 12. ISBN 80-86429-63-6.
- PETRUSEK, Miloslav. Velký sociologický slovník. [Svazek] 1, A/O. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1.
- PETRUSEK, Miloslav. Velký sociologický slovník. [Svazek] 2, P/Ž. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5.
- RŮŽIČKOVÁ, Růžena. Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně. 7., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2005. Účetnictví. ISBN 80-7263-282-5.
- SKOVAJSA, Marek. Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-681-0.
- STRNADOVÁ, Lenka. Současné podoby občanské společnosti: kritická perspektiva. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-081-9.
- ŠANDEROVÁ, Jadwiga. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-40-7.
- TOMEŠ, Igor. Obory sociální politiky. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-868-5.
- TOMEŠ, Igor. Povinná sociální solidarita. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3835-5.
- TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-514-8.
- TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

Internetové zdroje

BULUT, Cemal a Yasuyuki KATO. *Epidemiology of COVID-19*. Turkish Journal of Medical Sciences [online]. 2020, 2020(50), 563-570 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://journals.tubitak.gov.tr/medical/issues/sag-20-50-si-1/sag-50-si-1-12-2004-172.pdf>

Česká školní inspekce - Tematická zpráva - Distanční vzdělávání v základních a středních školách. Object moved [online]. Copyright © 2022 Česká školní inspekce ČR [cit. 15.03.2022]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-Distancni-vzdelavani-v-zakladnich>

IDEA | Dopady pandemie koronaviru na duševní zdraví | Výstupy | Anti COVID-19. IDEA - Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu [online]. Dostupné z: <https://idea.cerge-ei.cz/vystupy/dopady-pandemie-koronaviru-na-dusevni-zdravi>

Kompenzace · Covid Portál. Covid Portál | Vládní opatření lidskou řečí [online]. Copyright © Ministerstvo zdravotnictví [cit. 17.03.2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/kompenzace>

Mimořádná a ochranná opatření – co aktuálně platí. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY [online]. Praha: Vláda ČR (c) 2009-2021, 2021 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/mimoradna-a-ochranna-opatreni--co-aktualne-plati-180234/>

Nouzový stav. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2020 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zpravodajstvi-nouzovy-stav.aspx>

POTUČEK, Martin. Těžké znovuzrození: občanský sektor v České republice. Politologická revue [online]. 1997, 2(3), 35-52 [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.martinpotucek.cz/wp-content/uploads/2019/10/teorie-znovuzrozeni-obansky-sektor-v-ceske-republice.pdf>

Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha: © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, 2021 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=59/2021&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

TROJÁNEK, Milan, Vyacheslav GREBENYUK, Kristýna HERRMANNOVÁ, et al. *Nový koronavirus (SARS-CoV-2) a onemocnění COVID-19*. ČASOPIS LÉKAŘŮ ČESKÝCH [online].

2020, 2020(159, 2), 66 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Robin-Sin/publication/341576392_A_novel_coronavirus_SARS-CoV-2_and_COVID-19/links/5ee33189299bf1faac4e7dd2/A-novel-coronavirus-SARS-CoV-2-and-COVID-19.pdf

V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem – Aktuální informace o COVID-19. Aktuální informace o COVID-19 – Oficiální informační portál Ministerstva zdravotnictví České republiky [online]. Copyright © 2022 [cit. 17.03.2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrzene-pripady-nakazy-koronavirem/>

Wayback Machine [online]. Copyright © [cit. 18.02.2022]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20100923051445/http://grailresearch.com/pdf/ContentPodsPdf/Consumers_of_Tomorrow_Insights_and_Observations_About_Generation_Z.pdf

Tištěné zdroje

SHABU, Martin. Semafor rozdělí Česko podle rizika. Lidové noviny. Praha, 2020, 1893(XXXIII/173*), 18.

TOMÁNEK, Tomáš. Cíl: Každý s rouškou. Lidové noviny. Praha, 2020, 1893(XXXIII/65*), 2.

Zákony

Usnesení č. 391/2020 Sb. ZÁKONY PRO LIDI [online]. Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2021, 2020 [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2020-391>

198/2002 Sb. Zákon o dobrovolnické službě. Zákony pro lidi - Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 28.01.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198>

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázky:

Obrázek 1 - Dopady pandemie na duševní zdraví v české populaci; Zdroj: IDEAANTI COVID-19	12
Obrázek 2 - Dopady pandemie na duševní zdraví podle věku; Zdroj: IDEAANTI COVID-1915	
Obrázek 3 - ICNPO; Zdroj: Skovajsa a kol, 2010, s. 130	23
Obrázek 4 - Schéma otázky č.1	32
Obrázek 5 - Schéma otázky č.5	32
Obrázek 6 - Schéma otázky č.8	32
Obrázek 7 - Schéma otázky č.12	32
Obrázek 8 - Graf otázky č.1	33
Obrázek 9 - Graf otázky č.2	33
Obrázek 10 - Graf otázky č.3	34
Obrázek 11 - Graf otázky č.4	34
Obrázek 12 - Graf otázky č.5	35
Obrázek 13 - Graf otázky č.6	36
Obrázek 14 - Graf otázky č.7	37
Obrázek 15 - Graf otázky č.8	38
Obrázek 16 - Graf otázky č.9	38
Obrázek 17 - Graf otázky č.10	39
Obrázek 18 - Graf otázky č.11	40
Obrázek 19 - Graf otázky č.12	41
Obrázek 20 - Graf otázky č.13	42
Obrázek 21 - Graf otázky č.14	42
Obrázek 22 - Graf otázky č.15	43
Obrázek 23 - Graf otázky č.16	44
Obrázek 24 - Graf otázky č.17	45

Tabulky:

Tabulka 1 - Poskytování pomoci - srovnání.....	45
Tabulka 2 - Frekvence pomoci - srovnání.....	46
Tabulka 3 - Způsoby pomoci - srovnání	46
Tabulka 4 - Zaměření pomoci - shrnutí.....	46
Tabulka 5 - Empirické četnosti H1	48
Tabulka 6 - Teoretické četnosti H1	48
Tabulka 7 - Testovací kritérium H1	48
Tabulka 8 - Empirické četnosti H2	49
Tabulka 9 - Teoretické četnosti H2	49
Tabulka 10 - Testové kritérium H2	49
Tabulka 11 - Empirické četnosti H3	50
Tabulka 12 - Teoretické četnosti H3	50
Tabulka 13 - Testové kritérium H3	50
Tabulka 14 - Empirické četnosti H4	51
Tabulka 15 - Teoretické četnosti H4	51
Tabulka 16 - Testové kritérium H4	51

PŘÍLOHA 1 – DOTAZNÍK

Dotazník na téma:

Projevy solidarity mladých dospělých v období pandemie koronaviru v letech 2020-2021

Předmluva:

Vážení respondenti,

jsem studentkou 3. ročníku programu Humanitní studia na Univerzitě Pardubice. Věnujte, prosím, pár minut svého času vyplnění následujícího dotazníku, který se zabývá tématem solidarity mladých dospělých (18 – 25 let) v období pandemie koronaviru v letech 2020-2021. Zajímat se budu o situaci v rámci prvních 2 vln pandemie od března 2020 do dubna 2021. Dotazník je anonymní a získaná data budou zpracována v rámci mé bakalářské práce.

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Dominika Pecková

OTÁZKY:

1) Kolik Vám je let?

- a) Méně než 18 (odeslat dotazník)
- b) 18 let
- c) 19 let
- d) 20 let
- e) 21 let
- f) 22 let
- g) 23 let
- h) 24 let
- i) 25 let
- j) Více než 25 let (odeslat dotazník)

2) Jakého jste pohlaví?

- a) Žena
- b) Muž

3) Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

- a) Základní

- b) Středoškolské vzdělání s výučním listem
- c) Středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou
- d) Vysokoškolské
- e) Jiné (uved'te) ...

4) Jaký je Váš nynější stav?

- a) Student/ka SŠ
- b) Student/ka VŠ
- c) Zaměstnaný/á
- d) Nezaměstnaný/á
- e) Mateřská nebo rodičovská dovolená
- f) Invalidní důchod
- g) Jiné (uved'te) ...

5) Zapojovali jste se při pandemii COVID-19 do nějakých způsobů pomoci, byť jen minimálně?

- a) Ne
- b) Ano (přejít do sekce 7)

6) Z jakého důvodu jste se nezapojovali do pomoci a podpory?

- a) Nemám potřebu pomáhat druhým (odeslat dotazník)
- b) Strach o sebe (o své zdraví) (odeslat dotazník)
- c) Strach o své blízké, aby se nenakazili (odeslat dotazník)
- d) Nedostatek času (odeslat dotazník)
- e) Nedostatek financí (odeslat dotazník)
- f) Jiné důvody (uved'te) ... (odeslat dotazník)

7) Z jakého důvodu jste se zapojovali do pomoci a podpory? (možnost označit více odpovědí)

- a) Mám osobní potřebu pomáhat druhým
- b) Zním se s lidmi, kterým pomáhám
- c) Lidé by si měli pomáhat (sociální zodpovědnost)
- d) Získávám více zkušeností a praxi
- e) Kvůli uznání a sebeúctě
- f) Mám z toho dobrý pocit
- g) Dokážu se vcítit do druhých
- h) Jsem altruista, mám takový životní styl

- i) V rámci pracovní povinnosti, která mi byla nařízena (zdravotnictví, soc. služby)
- j) Mám spoustu volného času
- k) Jiné (uved'te) ...

8) Poskytlí či poskytovali jste pomoc a podporu při 1. vlně koronavirové pandemie (12. březen 2020 – 17. květen 2020)?

- a) Ano
- b) Ne (přejít do sekce 12)

9) Jaká byla frekvence Vaší pomoci a podpory v 1. vlně?

- a) Jednorázová
- b) Občasná
- c) Dlouhodobá (pravidelná)

10) Pokud jste se zapojovali v 1. vlně, o jaké způsoby pomoci se jednalo? (možnost označit více odpovědí)

- a) Šití roušek
- b) Darování oblečení/potravin/léků/materiálu
- c) Darování plazmy
- d) Finanční podpora
- e) Nákup či darování počítače, notebooku, telefonu
- f) Doučování dětí
- g) Dovážení/donášení potravin, hygieny, léků či jiných produktů
- h) Podpora složek IZS (např. zdravotníků, ...)
- i) Přímá práce v sociálních službách (domovy pro seniory, pečovatelská služba, ...)
- j) Pomoc v nemocnicích či zdravotnických zařízeních
- k) Pomoc kulturním organizacím (např. divadla)
- l) Pomoc při testování obyvatel (PCR, antigenní testy)
- m) Jiné (uved'te) ...

11) Vaše pomoc a podpora se v 1. vlně zaměřovala na: (možnost označit více odpovědí)

- a) Děti
- b) Seniors
- c) Nezaměstnané
- d) Osoby v sociálně nevýhodné situaci (matky samoživitelky, bezdomovci, ...)
- e) Nemocné
- f) Složky IZS
- g) Živnostníky a podnikatele

h) Jiné (uved'te)...

12) Poskytli či poskytovali jste pomoc a podporu při 2. vlně koronavirové pandemie (5. říjen 2020 – 11. duben 2021)?

- a) Ano
- b) Ne (přejít do sekce 16)

13) Jaká byla frekvence Vaší pomoci a podpory v 2. vlně?

- a) Jednorázová
- b) Občasná
- c) Dlouhodobá (pravidelná)

14) Pokud jste se zapojovali v 2. vlně, o jaké způsoby pomoci se jednalo? (možnost označit více odpovědí)

- a) Šití roušek
- b) Darování oblečení/potravin/léků/materiálu
- c) Darování plazmy
- d) Finanční podpora
- e) Nákup či darování počítače, notebooku, telefonu
- f) Doučování dětí
- g) Dovážení/donášení potravin, hygieny, léků či jiných produktů
- h) Podpora složek IZS (např. zdravotníků)
- i) Přímá práce v sociálních službách (domovy pro seniory, pečovatelská služba, ...)
- j) Pomoc v nemocnicích či zdravotnických zařízeních
- k) Pomoc kulturním organizacím (např. divadla)
- l) Pomoc při testování obyvatel (PCR, antigenní testy)
- m) Jiné (uved'te) ...

15) Vaše pomoc a podpora se v 2. vlně zaměřovala na: (možnost označit více odpovědí)

- a) Děti
- b) Seniors
- c) Nezaměstnané
- d) Osoby v sociálně nevýhodné situaci (matky samoživitelky, bezdomovci, ...)
- e) Nemocné
- f) Složky IZS
- g) Živnostníky a podnikatele
- h) Jiné (uved'te)...

16) V případě, že jste poskytovali jakoukoliv formu pomoci v institucích, o jaké instituce se jednalo? (možnost označit více odpovědí)

- a) Sociální instituce
- b) Zdravotnické instituce
- c) Vzdělávací instituce
- d) Volnočasové instituce
- e) Politické instituce
- f) Kulturní instituce
- g) Vědecké instituce
- h) Sportovní instituce
- i) Církevní instituce
- j) Firemní instituce
- k) Žádné
- l) Jiné (uved'te)...

17) Myslíte si, že značná solidarita ve společnosti vedla k lepšímu zvládnutí průběhu pandemie COVID-19?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím